

CEMAL KAŞIKÇI CİNAYETİ

ANADOLU AJANSI
YAYINLARI

KÜNYE

Anadolu Ajansı Yayınları: 46

Yayın Sahibi
Anadolu Ajansı adına

Şenol Kazancı
Yönetim Kurulu Başkanı ve
Genel Müdür

YAYIN KURULU

Metin Mutanoğlu
Genel Müdür Yardımcısı ve
Genel Yayın Yönetmeni

Mustafa Özkaya
Genel Müdür Yardımcısı

Ümit Sönmez
Haber Akademisi Koordinatörü

HAZIRLAYANLAR

Hayri Çetinkuş, Tuğçenur Yılmaz,
Göksel Ulutabak, Ahmet Burak Özkan,
Mevlüt Eren, Ogün Duru, Yasin Demirci

GRAFİK TASARIM

Türk Mutfağı İletişim Hizmetleri

BASIM YERİ

Pelin Ofset Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi
1514. Sokak No: 28 Yenimahalle/Ankara
T: 0312 395 25 81
Matbaa Sertifika Numarası: 16157

Ankara, Ocak 2019

© Anadolu Ajansı 2019. Bütün hakları saklıdır. Anadolu Ajansı'nın kitap olarak yayınlarında yayımlanan yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı Anadolu Ajansı TAŞ'ye aittir. Kullanıcılar hiçbir şekilde içeriği değiştiremez, içeriğin üzerindeki marka, logo, rumuz ve patent ibarelerini kaldıramaz. Kullanıcılar, Anadolu Ajansı'nın yazılı izni olmadan, içeriği ve Anadolu Ajansı'nın logosunu, tescillenmiş markalarını çoğaltamaz, satamaz, dağıtamaz, ticari olarak kullanımını gerçekleştiremez ve hiçbir şekilde yeniden üretilmesi şeklinde yorumlanacak bir kullanım yapamaz. Anadolu Ajansı ve Anadolu Ajansı logosu tescilli markalardır.

ÖN SÖZ

Gazeteci Cemal Kaşıkçı, 2 Ekim 2018'de vatandaşı olduğu Suudi Arabistan'ın İstanbul'daki Başkon-solosluğu'nda vahşi bir şekilde katledildi.

Türkiye, uluslararası hukukun kendisine verdiği sorumluluk çerçevesinde cinayetin aydınlatılması ve faillerin bulunması için yoğun ve başarılı bir diplomasi trafiği yürüttü. Anadolu Ajansı da bir meslektaşını kaybetmenin üzüntüsü ancak bir haber ajansı olmanın sorumluluğu ve tarafsızlığıyla cinayete ilişkin tüm gelişmeleri Türkiye ve dünya kamuoyuyla paylaştı.

Cemal Kaşıkçı cinayetiyle sonrasındaki tüm gelişmelere ilişkin haber, fotoğraf, infografik ve analizleri elinizdeki kitapta bir araya topladık.

Meslektaşımız Cemal Kaşıkçı'ya bir vefa borcu olarak da yayımladığımız bu eserin cinayeti unutmayacağımız ve unutturmayacağımızın bir göstergesi olduğunun altını çiziyor, kitabın hazırlanmasında emeği geçen tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Şenol Kazancı
Yönetim Kurulu Başkanı
Genel Müdür

Şenol

CEMAL KAŞIKÇI KİMDİR?

Cemal Kaşıkçı, 13 Ekim 1958'de Suudi Arabistan'da doğdu.

İlk ve ortaöğrenimini ülkesinde tamamlayan Kaşıkçı, ABD'nin Indiana Üniversitesi'nde işletme bölümünü bitirerek Suudi Arabistan'a döndü.

Kaşıkçı, meslek hayatında Saudi Gazette, Okaz, Şarkul Evsat, el-Mecelle, el-Muslimun, el-Medine, el-Vatan gibi günlük gazete, haftalık dergi ve haber kanallarında muhabirlik, editörlük ve üst düzey yöneticilik yaptı.

1990'larda Afganistan, Cezayir, Kuveyt, Sudan gibi Orta Doğu'nun çeşitli ülkelerinde çalıştı. Afganistan iç savaşında Usame Bin Ladin dâhil birçok kişiyle röportajlar yaptı. MBC, BBC, El Cezire ve Dubai TV başta olmak üzere basın organları için siyasi yorumculuk yaptı.

Eski İstihbarat Başkanı Prens Türki el-Faysal el-Suud'un, İngiltere ve ABD Büyükelçiliği görevleri sırasında danışmanlık yaptı.

Suudi Arabistan'da Muhammed Bin Selman'ın vellaht prens olmasıyla artan baskılar, Kaşıkçı için dönüm noktası oldu; 2017'de ülkesini terk ederek ABD'ye yerleşti.

Kaşıkçı'nın dedesi Muhammed Halid Kaşıkçı, Suudi Arabistan Krallığı'nın kurucusu Kral Abdulaziz Bin Suud'a hizmet veren Türk kökenli bir tıp doktoruydu.

Sık sık Türkiye'ye gelen Kaşıkçı, dostlarına göre, kendisini Türk hissediyor ve Türkiye'de yaşamayı planlıyordu.

Türk Arap Medya Derneği üyesi Kaşıkçı, öldürüldüğü 2 Ekim 2018'e kadar Washington Post başta olmak üzere uluslararası basında yankı uyandıran yazılara imza attı.

Kaşıkçı'nın 11 Eylül sonrası ABD-Suud ilişkilerini anlattığı "Zor İlişkiler: 11 Eylül Sonrası Suud", "Arap Baharı: Müslüman Kardeşler'in Zamanı" ve "Suud Pazarının İşgali" isimlerinde üç ayrı kitabı bulunuyor.

Kaşıkçı'nın Görüşleri

Kaşıkçı, Katar'a uygulanan ambargo, Yemen'e yapılan Suudi müdahalesi, Lübnan ve Kanada'yla yaşanan siyasi gerilimler gibi konularda yönetimin tutumunu eleştirdi. Veliht Prens Bin Selman'a Yemen'deki savaşı sona erdirmesi çağrısında bulunan Kaşıkçı, yaşanan adaletsizlikler, basın ve ifade özgürlüğünün baskı altına alınması ve keyfi müdahalelere tepki gösterdi.

ABD Başkanı Trump'ın bazı politikalarını hedef aldığı için Suudi Arabistan'da televizyona çıkması ve yazılarının yayımlanması yasaklandı. Mısır'da darbeye iktidara gelen Sisi rejiminin baskı ve tutuklamalarını gündeme getiren Kaşıkçı, ABD'nin ve özellikle Obama yönetiminin Arap Baharı'na ilişkin ikircikli tutumunu irdeledi.

Arap Baharı'nın İslami referanslı grup ve partilerin olgunlaşması için bir fırsat olduğu görüşünü savunan Kaşıkçı, baskıcı Arap rejimlerinin demokratikleşmesi gerektiğini savundu.

Suudi Gazeteci Kaşıkçı, nişanlısı Hatice Cengiz'le yeni bir yaşam kurmaya çalıştığı sırada üst düzey Suudi yetkililerce tuzağa düşürülerek öldürüldü.

KASIKCI'NIN KALEMİNDEN

“Yemen’deki çatışma Krallığın uluslararası kamuoyuyla ilişkilerini bozdu, bölgesel güvenlik dinamiklerini etkiledi ve İslam dünyasındaki itibarını zedeledi.”

“Veliaht Prens şiddete bir son vermeli ve İslam’ın doğduğu yerin onurunu yeniden inşa etmelidir.”

“Prens Muhammed’in radikallerin peşine düşmesi doğru ama bunu yanlış kişilere yapıyor. Geçtiğimiz iki ayda, pek çoğu hükûmeti ılımlı bir şekilde eleştiren onlarca Suudi entelektüel, din adamı, gazeteci ve sosyal medya yıldızı tutuklandı.”

“Şu anda Suudi Arabistan’da kimse konuşmaya cüret edemiyor.”

“ABD, Müslüman Kardeşler konusunda hatalıydı ve bunun bedelini Arap dünyası ödüyor.”

“Müslüman Kardeşler’in yok edilmesi, demokrasinin ortadan kaldırılmasından ve Arapların otoriter ve yozlaşmış rejimler altında yaşamalarını garanti etmesinden başka bir şey değil.”

“Mısır’daki darbe, Mısır ve tüm Arap dünyasında çok değerli bir fırsatın yok edilmesine yol açtı.”

“(Beşşar) Esed tarafından yönetilen topraklar, korkuyla idare edilen ve refah için umutların söndüğü topraklardır.”

01 EKİM

CİNAYETTEN 1 GÜN ÖNCE

CİNAYETİ YÖNETENLER

SUUD BİN ABDULLAH EL-KAHTANİ
KRALİYET DİVANİ DANIŞMANI

Veliaht Prens Bin Selman'ın "gizli enformasyon bakanı"ydı. Basın ve imaj çalışmalarını da yönetti. Sosyal medyada binlerce kişilik maaşlı "troll ordusu" çalıştırdı. Muhafızları karalama kampanyası yürüttü. Lübnan Başbakanı Hariri'nin Suudi Arabistan'da alıkonup istifaya zorlanmasında rol oynadı. Kaşıkçı cinayeti ifşa olunca görevini kaybetti.

AHMED ASİRİ
İSTİHBARAT BAŞKAN YARDIMCISI

2002'de orduya katıldı. 2014'te Savunma Bakanlığı'nda askerî danışman oldu. 2015'te Suudilerin öncülüğünde Yemen operasyonu için kurulan koalisyonun sözcülüğünü yaparken tanındı. 2017'de Genel İstihbarat Başkan Yardımcısı oldu. Veliaht Prens Bin Selman'ın yabancı konuklarla görüşmelerine katıldı. Kaşıkçı cinayeti ifşa olunca görevini kaybetti.

BELGRAD ORMANI'NDA KEŞİF

Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu'ndan bir ekip, 18.30 sularında Belgrad Ormanı ve Yalova'da keşif yaptı. (1 EKİM)

İLK EKİP

Riyad'dan uçakla yola çıkan 3 kişilik ekip 16.30 sularında tarifeli seferle İstanbul'a ulaştı. (1 EKİM)

**MENSUR
OSMAN M. ABA
HÜSEYİN**

SUUDİ İSTİHBARAT
GÖREVLİSİ

**NAİF
HASSAN
S. EL-ARİFİ**

ÖZEL KUVVETLER
MENSUBU

**MUHAMMED
SAAD H.
EL-ZAHİRANİ**

KRALİYET
MUHAFIZI

ÜÇÜNCÜ EKİP

Cinayet timinin üçüncü grubu 03.30-04.00'te özel bir uçakla Atatürk Havalimanı'na indi. (2 EKİM)

**ALBAY
MAHİR ABDÜLAZİZ
M. MUTRİB**

KRALİYET
MUHAFIZI

**GALİB
T. EL-HARBİ**

KRALİYET
MUHAFIZI

**SEYF SAAD
K. EL-KAHTANİ**

KRALİYET SARAYI
GÖREVLİSİ

İKİNCİ EKİP

Riyad'dan infaz timinin ikinci grubu 01.40 sularında tarifeli seferle İstanbul'a geldi. (2 EKİM)

**ABDULAZİZ
MUHAMMED M. EL-
HAWSAWİ**

KRALİYET SARAYI
GÜVENLİK EKİBİ MENSUBU

**HALİD AEDH G.
EL-TAİBİ**

KRALİYET
MUHAFIZI

**TEĞMEN
MESHAL SAAD
M. EL-BOSTANİ**

KRALİYET HAVA
KUVVETLERİ MENSUBU

**ALBAY VELİD
ABDULLAH
M. EL-SEHRİ**

KRALİYET HAVA
KUVVETLERİ MENSUBU

**ALBAY BEDR
LAFİ M. EL-UTEYBİ**

SUUDİ İSTİHBARATÇI

**FAHD ŞEBİB
A. EL-BELVİ**

KRALİYET
MUHAFIZI

**MUSTAFA
MUHAMMED
M. EL-MEDENİ**

DUBLÖR

**SALAH
MUHAMMED
ABDUH EL-TUBEYKİ**

ADLİ TIP KURUMU
BAŞKANI

**TÜRKİ
MÜŞERREF
M. EL-SEHRİ**

OLAY MAHALİ: SUUDİ ARABİSTAN'IN İSTANBUL BAŞKONSOLOSLUĞU

09.50-11.00

İnfaz timindekiler Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu'nda toplandı.

1

7

Delilleri yok etmek için gelen Kraliyet Adli Tıp Kurumu Başkanı Tubeyki, Kaşıkçı'nın bedenini profesyonel aletlerle parçaladı.

14.53

8

Dublörlük yapan Suudi görevli Medeni, Kaşıkçı'nın kıyafetlerini giyip dışarı çıktı. Sokaktaki kameralara görüntü verdi.

15.00-15.30

9

Başkonsolosluk'ta araç hareketliliği gözlemlendi. Birkaç araç yerleşkeden çıktı ve şaşırtmalı şekilde farklı yönlere gitti.

11

İnfaz timi, Başkonsolosluğu gece yarısına kadar terk edip Türkiye'den ayrıldı.

Başkonsolosluk, tüm çalışanlarını bir odaya topladı, sonra izin verip binadan çıkarttı.

2

İnfaz timi, Kaşıkçı gelmeden önce Başkonsolosluk içindeki kameraları bozdu.

3

13.08

Önceki ziyaretinde hoş karşılanan Kaşıkçı, nişanlısı Hatice Cengiz ile Başkonsolosluğa geldi.

4

13.14

Kaşıkçı, binaya girdi.

**HATİCE CENGİZ'İN
BEKLEDİĞİ YER**

(Cemal Kaşıkçı'nın Nişanlısı)

**SUUDİ
ARABİSTAN İSTANBUL
BAŞKONSOLOSLUĞU**

ARKA KAPI

OTOPARK

KAPALI
OTOPARK

15.00

10

Hatice Cengiz, Başkonsolosluk görevlilerine nişanlısı Kaşıkçı'yı sordu. Görevliler, "O zaten çıkmış, burada beklemenize gerek yok." yanıtını verdi. Cengiz, endişe içinde AK Parti Genel Başkan Danışmanı Yasin Aktay'ı ve Türk Arap Medya Derneği'ni aradı.

17.50

Türkiye'deki resmi makamlara Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk binasında alıkonulduğu veya başına kötü bir şey geldiği yönünde bilgi verildi.

İnfaz timi Riyad'daki üstleriyle haberleşti. Veliht Prens Bin Selman'ın sağ kolu Kahtani, time "Bana o köpeğin kafasını getirin." dedi.

5

Kaşıkçı, binaya girdikten sonra 7,5 dakika içinde infaz timi tarafından boğularak öldürüldü.

6

03 EKİM

• Türk Arap Medya Derneği Başkanı Turan Kışlakçı ve Hatice Cengiz, Başkonsolosluğun önünde Suudi yetkililerin açıklama yapması için beklemeye başladı.

Kışlakçı, Suudi gazetecinin Başkonsolosluk'ta tutulduğuna inandıklarını belirterek hemen "saliverilmesi" için çağrıda bulundu.

• Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, kaybolan Kaşıkçı ile ilgili soruya, "Dün bu konu da bizim gündemimize geldi, çok farklı kanallardan, bu adı geçen kişinin nişanlısı da ilgili birimlerimize ulaştı çünkü bir nikâh işlemi için kendisinin oraya gittiği bize ifade edildi." yanıtını verdi. Emniyet birimlerinin Dışişleri Bakanlığı üzerinden konuyu takip ettiğini belirten Kalın, "Bizdeki bilgilere göre şu an itibarıyla bu Suud vatandaşı olan kişi hâlâ Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu'nda." bilgisini paylaştı.

04 EKİM

• Suudi Arabistan Krallığı, Twitter'dan yaptığı açıklamada Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk'tan çıktıktan sonra ortadan kaybolduğunu iddia etti.

• Türk Dışişleri, Suudi Arabistan'ın Ankara Büyükelçisi Velid Bin Abdulkerim el-Hireyci'yi çağırarak Kaşıkçı'nın akıbeti konusunda izahat istedi.

05 EKİM

• Kaşıkçı'dan haber alınamayınca Türk Arap Medya Derneği'yle yerli ve yabancı basın mensupları Başkonsolosluk önünde toplandı. Kaşıkçı'nın dostları nöbete başladı.

• Kışlakçı: "Kaşıkçı'nın dışarı çıktığına dair görüntüyü bizimle paylaşın. Zorla tutulduğunu düşünüyoruz veya içeride misafir ediyorlardır. Misafirlerini salıvermelerini istiyoruz."

• "Kaşıkçı nerede?" sorusu, başta Kaşıkçı'nın yazılar kaleme aldığı Washington Post olmak üzere dünya basınında ve sosyal medyada geniş yankı uyandırdı.

• Veliaht Prens Bin Selman, olayla ilgili ilk açıklamasını Riyad'da Bloomberg'e verdiği röportajda yaptı.

Prens Bin Selman, "Türkiye'nin İstanbul Başkonsolosluğumuzu aramasına izin vermeye hazırız." dedi.

06 EKİM

• Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosu Muhammed el-Uteybi, Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk'ta bulunmadığını göstermek için Reuters haber ajansı ekibini yerleşkeye aldı. Uteybi'nin ekibe bazı dolap ve elektrik panosu kapaklarını açıp içlerini göstermesi ve kendini böylece savunmaya çalışması uluslararası kamuoyunda tepki topladı.

07 EKİM

• Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ilk kapsamlı açıklamasında konunun takibinde olduğunu söyledi.

Erdoğan: "Beklentim hâlâ iyi niyetli, inşallah arzu etmediğimiz bir durumla karşı karşıya kalmayız. Nişanlısının bu süreç içerisindeki beklentisi o da ayrı bir konu ama ben inanıyorum ki bu dünyada, özellikle bizim ülkemizi kastediyorum, bu tür bir şeyin olması hususunda özgürlüklerin takipçisi olanlar, düşünce hürriyetinden yana olanlar bu işin peşini bırakmayacaklardır. Bunun peşini bırakmamak suretiyle de bunun takipçisi olacaklardır. Ben de Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı olarak bu işin takibindeyim, kovalıyorum. Buradan çıkacak sonuç neyse onu da dünyaya bizler bildireceğiz."

• Suudi Başkonsolosluğu, Kaşıkçı'nın yerleşkelerinde öldürüldüğünü inkâr etti.

• Dışişleri Bakanlığı, Suudi Büyükelçi Hireyci'yi yeniden çağırarak olayın ivedilikle aydınlatılmasını istedi.

08 EKİM

• Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın tepkisi, Avrupa ve ABD kamuoyunda yankılandı. Batılı yetkililer konuya ilişkin açıklamalara başladı.

• İngiltere Dışişleri Bakanlığı: "Bunlar çok ciddi suçlamalar. Suudi Arabistan hükûmetiyle de gerçeklerin acilen ortaya çıkması için çalışıyoruz."

• Almanya Dışişleri Bakanlığı: "Ünlü Gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın kaderi konusunda endişeliyiz."

• Fransa Dışişleri Bakanlığı: "Fransa, tanınmış ve saygın bir Suudi kişilik olan Cemal Kaşıkçı'nın ortadan kaybolmasından endişe duyuyor."

• İngiltere, Almanya, Fransa ortak bildirisini: "Suudi soruşturmasında şimdiye dek sunulan hipotezlerin inandırıcı olması için olgularla desteklenmesi gerekiyor. Gerçeğin kapsamlı, saydam ve inanılır bir şekilde ortaya çıkarılması için çaba gösterilmesine yönelik ihtiyacın ve beklentinin altını çiziyoruz."

09
EKİM

• ABD Başkanı Donald Trump ilk açıklamasını yaptı: “Bu konuda endişeliyim. Umarım mevzu bir an önce açıklığa kavuşur. Şu anda bu konuda kimse bir şey bilmiyor.”

• Birleşmiş Milletler (BM) yetkilileri Kaşıkçı'nın öldürüldüğü yönündeki iddiaların “şok edici” olduğunu belirtti.

BM: “Gazeteci Kaşıkçı'nın Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu'nda ortadan kaybolmasından ciddi endişe duyuyoruz.”

• Avrupa Birliği (AB): “Tanınmış Suudi Gazeteci Kaşıkçı'nın durumunu netleştirecek bir açıklama bekliyoruz.”

• Türk Dışişleri, soruşturma çerçevesinde Başkonsolosluk binasında inceleme yapılacağını açıkladı.

• Suudi Arabistan, Türk yetkilileri Başkonsolosluğu ziyaret etmeleri için davet etti.

• İngiltere Dışişleri Bakanı Jeremy Hunt, Kaşıkçı olayıyla ilgili Suudi mevkidaşı Adil el-Cübeyr ile görüştü.

10
EKİM

• Hatice Cengiz, The Washington Post'taki yazısında Kaşıkçı için Trump'ın harekete geçmesini istedi.

Cengiz: “Başkan Trump ve eşi Melania Trump'tan Cemal'in ortadan kaybolması konusunu aydınlatmaya yardımcı olmalarını rica ediyorum.”

• The Washington Post, ABD istihbaratının dinlemelerde Suudilerin daha önce Kaşıkçı'yı yakalamak için plan yaptığını tespit ettiğini öne sürdü.

• Trump, “Bu durum Beyaz Saray'da bizim için çok önemli bir mesele. Sonuna kadar gideceğiz.” dedi.

11
EKİM

• Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Suudi Arabistan'a iş birliği çağrısı yaptı.

Çavuşoğlu: “Suudi Arabistan ile iş birliği içinde olmak istiyoruz. Soruşturma neticesinde ortaya çıkan gerçekleri dünya ile paylaşacağız.”

• Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, Suudilerle ortak çalışma grubu kurulacağını açıkladı.

Kalın: “Suudi Arabistan'ın teklifi üzerine hadisenin bütün yönleriyle aydınlatılması amacıyla ortak çalışma grubu kurulması kararlaştırılmıştır.”

• Trump, “Suudi Arabistan'a askerî yardımların kesilmesi” çağrılarına “Böyle bir adım bizi yaralar.” yanıtını verdi.

12
EKİM

• Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, “Olayla ilgili soru işaretleri ortadan kaldırıldıktan sonra bir pozisyon belirleyeceğim.” dedi.

• The Washington Post “Kaşıkçı, Başkonsolosluk'ta gözaltına alındı ve ardından öldürülüp parçalandı.”, CNN ise “Olaya ilişkin şok edici ses ve video kayıtları var.” iddiasını gündeme getirdi.

• Suudi Arabistan'dan bir heyet Türk yetkililerle görüşme yapmak için Türkiye'ye geldi.

• Suudi Arabistan'ın çeşitli büyükelçilikleri önünde protestolar yapılmaya başlandı.

13
EKİM

• BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, “Gerçeğin ortaya çıkması, tam olarak ne olduğunun ve kimin sorumlu olduğunun netleştirilmesi gerek.” açıklamasını yaptı.

• AK Parti Sözcüsü Ömer Çelik, “Bu, asla affedilemeyecek, asla üstü örtülemeyecek bir eylemdir.” dedi.

• Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, Suudi Arabistan'a iş birliği çağrısını yineledi.

Çavuşoğlu: “Soruşturmanın selameti ve her şeyin ortaya çıkması için bu konuda henüz bir iş birliği görmedik, bunu da görmek istiyoruz.”

• Trump, Kaşıkçı'nın öldürülmesi ihtimaline ilişkin, “Eğer durum anlatıldığı gibiyse bu, gerçekten çok berbat ve kötü bir durum. Biz bunun sonuna kadar gideceğiz ve bunun ağır cezası olacak.” dedi.

14
EKİM

• Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Suudi Arabistan Kralı Selman Bin Abdulaziz telefonda görüştü. Kaşıkçı meselesini ele alan iki lider, açık ve şeffaf iş birliği yapılmasında mutabık kaldı.

• İngiltere, Fransa ve Almanya Dışişleri Bakanları, ortak açıklama yayımlayarak Suudi Arabistan hükümetinden olayla ilgili “tam ve ayrıntılı bir cevap” talep etti.

Ortak açıklamadan: “Bu olayı son derece ciddiyetle ele alıyoruz. Gerçekte ne olup bittiğinin ortaya çıkarılması ve -varsa- Kaşıkçı'nın ortadan kaybolmasının sorumlularının teşhis edilmesi ve bunlardan hesap sorulmasını temin için inanılır bir soruşturmaya ihtiyaç var. Suudi Arabistan ve Türkiye'nin bu konuda ortak gayretlerini teşvik ediyoruz ve Suudi hükümetinin tam ve ayrıntılı bir cevap vermesini bekliyoruz. Bu mesajı doğrudan Suudi makamlarına da ilettik.”

15
EKİM

- Türk yetkililer, Suudi Başkonsolosluk binasında 9 saat süren incelemelerde bulundu.
- AB Dışişleri Konseyi'nde Kaşıkçı konu- su ele alındı.
- Türkiye-Suudi Arabistan ortak çalış- ma grubundaki Suudi yetkililer, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde görüştü.
- Trump: “Kral bana, olanlara yanıt bul- mak için Türkiye ile yakın olarak çalıştık- larını söyledi... Kral Selman, Kaşıkçı'nın akıbetini gerçekten bilmiyor. Onun aklını okumak istemem ama bana sanki Ka- şıkçı'yı öldürenler serseri katiller olabilir gibi geldi. Kim bilir? Bunun sonuna ka- dar gitmeye çalışıyoruz.”
- CNN televizyonu, “Suudi yetkililerin Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk'ta sorgulama sırasında öldüğünü kabul edecekleri yönünde bir rapor hazırladığını” gündeme taşıdı.

16
EKİM

- AB Konseyi Başkanı Donald Tusk, Ka- şıkçı'nın durumunun “tam olarak araştı- rılması” ve “suçluların cezalandırılması” için çağrıda bulundu.
- Kaşıkçı'nın ailesi, bağımsız ve tarafsız bir uluslararası soruşturma komisyonu kurulmasını istedi.
- ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Kaşıkçı meselesi için Suudi Arabistan'a giderek Kral ve Veliht Prens Bin Sel- man'la temaslarda bulundu.
- BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, sorumluların ortaya çıkarılması için Suu- di diplomatların dokunulmazlığının kal- dırılması çağrısında bulundu.
- Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonso- losu Muhammed el-Uteybi Türkiye'den ayrıldı.
- Trump: “Suudi Arabistan Velihtı ile konuştum ve Türkiye'deki Başkonsolos- luk binasında olup bitenle ilgili hiçbir bil- gisi olmadığını söyledi.”

17
EKİM

- ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Ka- şıkçı olayını değerlendirmek üzere Tür- kiye'ye geldi. Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından kabul edilen Pompeo, mevki- daşı Çavuşoğlu, MİT Başkanı Hakan Fi- dan ve Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbra- him Kalın ile görüştü.
- G7 ülkelerinin Dışişleri Bakanları: “Ce- mal Kaşıkçı'nın kaybolmasından sorumlu olanların hesap vermesi gerekir.”
- Trump, Suudi Arabistan yönetimini suçlamaktan kaçınan açıklamalarıyla gündeme geldi.
- Trump: “Kaşıkçı olayına tepkim, Kral ve Veliht Prens'in konuyu bilip bilmemesi- ne bağlı. Öncelikle ne oldu? Ya da onlar biliyor muydu? Eğer bilgileri dâhilinde olduysa bu çok kötü. Kayıp gazeteci ne- deniyle Suudi Arabistan'ın suçlanması, 'masumluğu ispat edilinceye kadar suçlu gösterilmenin' farklı bir örneği.”
- Suudi Başkonsolos'un konutunda Türk yetkililer 9 saat süren incelemelerde bu- lundu.

18
EKİM

- Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin olayla ilgili sessizliğini bozdu.
- Putin: “Olaya ilişkin soruşturma tamam- lanmadan Riyad ile ilişkilerimizi neden bozalım? Rusya'yı suçlayıp yaptırım uy- gulayanlar, gazetecinin öldürüldüğünü söyleyip Suudi Arabistan'a yaptırım uy- gulamıyor.”
- New York Times, Veliht Prens Bin Selman'ın İstihbarat Başkan Yardımcısı General Asiri'yi Kaşıkçı'nın ölümünden sorumlu tutmaya hazırlandığını yazdı.
- Trump, Kaşıkçı'nın öldürüldüğü iddia- larıyla ilgili soruya “Bana kesinlikle öyle geliyor. Bu, çok üzücü.” yanıtını verdi.
- Adalet Bakanı Abdulhamit Gül: “Soru- turma titizlikle, derinleştirilerek her aş- amasıyla yapılıyor.”
- ABD Hazine Bakanı Steven Mnuchin, Suudi Arabistan Veliht Prens Muham- med Bin Selman'ın ev sahipliğinde Ri- yad'da düzenlenecek “Geleceğe Yatırım Girişimi” (FII) konferansına katılmayaca- ğını açıkladı.

19
EKİM

- ABD Temsilciler Meclisi, Başkan Do- nald Trump'a bir mektup göndererek Kaşıkçı olayında Suudi Arabistan'ın ro- lünün olduğunun ortaya çıkması hâlinde güçlü ve kapsamlı yaptırım çağrısında bulundu.
- Trump, “Eğer çok büyük bir mucize ol- mazsa onun öldüğünü kabul ediyorum. Bu, gelen tüm istihbaratlara dayanıyor.” dedi.
- Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu: “Elimizde şu ana kadar yapılan araştırma ve soru- şurmalar neticesinde bilgiler, deliller var ama bunların hepsini tamamen net bir şekilde ortaya çıktıktan sonra tüm dün- ya kamuoyuyla paylaşacağız.”
- Wall Street Journal Yayın Kurulu “Kaşıkçı konusunda Trump yönetimi, ABD'nin çıkarları kadar değerlerini de konuşmalı.” çağrısında bulundu.
- ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Kaşıkçı'nın ölümünden suçlu bulunması hâlinde Suudi Arabistan'a karşı birçok seçenekleri olduğunu söyledi.
- Pompeo: “Elbette bu konuda geniş yel- pazedeki potansiyel yanıtlarımızı de ğer- lendireceğiz. Ancak yapılması gereken önemli şeyin gerçeklerin ortaya çıkması olduğunu düşünüyorum.”

18 GÜN SONRA İLK İTİRAF

Trump, Kaşıkçı'yla ilgili alacakları karara ABD Kongresi'nin dâhil olacağını ve Suudi Arabistan'a yaptırım uygulamayı gözden geçirebileceklerini söyledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Suudi Arabistan Kralı Selman Bin Abdulaziz, telefonda görüşerek soruşturmanın gidişatı hakkında karşılıklı bilgi alışverişinde bulundu.

Suudi makamları, Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk'ta öldürüldüğünü itiraf ederek katillerin cesedi yerel bir iş birlikçiye verdiğini öne sürdü. Suudi Başsavcılığı tarafından yapılan açıklamada "Cemal Kaşıkçı ile şüphelilerin bazıları arasında kavgaya çıkmış ve elle arbede meydana gelerek olay büyümüş ve vatandaş Kaşıkçı'nın vefat etmesine neden olmuştur. Bu olayın akabinde şüpheliler olayı örtbas etmeye çalışmıştır... Daha önce güvenlik makamlarına iletilen bilgiler, vatandaşımız Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk binasından ayrıldığına işaret etmekteydi." iddiasına yer verildi.

Suudi Başsavcılığı, 18 Suudi Arabistan vatandaşının gözaltına alındığını duyurdu.

Kral Selman, olayla ilgili Kraliyet Divanı Danışmanı Kahtani ve İstibarat Başkan Yardımcısı General Asiri'nin aralarında bulunduğu 5 kişiyi görevden aldı.

Başsavcılığın kısmi açıklamasına dünyadan tepkiler gecikmedi.

BM Kaşıkçı'nın ölümüne ilişkin hızlı, kapsamlı ve şeffaf soruşturma çağrısı yaptı.

Avrupa Parlamentosu (AP), Kaşıkçı'nın öldürülmesine ilişkin "acilen" uluslararası bir soruşturma başlatılmasını istedi.

Almanya Başbakanı Angela Merkel: "Hâlâ hiçbir şey aydınlatılmadı. Elbette konunun tam olarak aydınlatılmasını talep ediyoruz." Suudi Arabistan Başsavcılığı, soruşturmanın kısmi neticelerini paylaştıktan sonra Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Bahreyn, Filistin, Yemen, Cibuti, Ürdün, Umman, Moritanya ve Kuveyt gibi ülkelerin yanı sıra Arap Birliği de "memnuniyetini" bildirdi.

Suudi Arabistan Adalet Bakanı Velid el-Samani, "Kaşıkçı olayı, Suudi Krallığı'nın egemen olduğu bir toprak parçasında gerçekleşti." dedi.

AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini: "Kaşıkçı'nın ölümüyle ilgili detaylar ve 1963 Viyana Konsolosluk Sözleşmesi'nin şok edici şekilde ihlali çok endişe verici. Kapsamlı, güvenilir ve şeffaf soruşturma devam etmeli, sorumluların hesap vermesi sağlanmalı."

21 EKİM

• Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Adil el-Cübeyr, Kaşıkçı'nın öldürülmesinden Velihaht Prens Bin Selman'ın haberi olmadığını iddia etti.

Cübeyr: "Velihaht Prens söz konusu iddiaları yalanladı ve bundan haberi yoktu. Olaydan üst düzey istihbarat yetkililerinin de haberi yoktu. Bu kişiler güvenlik meseleleriyle ilgilenen normal güvenlik elemanlarıydı. Bu şahısların yetki ve sorumluluklarını aştıkları bir operasyondur. Kaşıkçı'yı Konsolosluk'ta öldürerek hata yaptılar ve bunu saklamaya çalıştılar."

• Washington Post, CIA'in Kaşıkçı'nın öldürülmesine dair ses kayıtlarını dinlediğini yazdı.

• İngiltere, Almanya ve Fransa'dan ortak bildiri: "Suudi soruşturmasında şimdiye dek sunulan hipotezlerin inandırıcı olması için olgularla desteklenmesi gerekiyor... Hiçbir şey bu cinayeti haklı gösteremez ve biz bunu en güçlü şekilde kınıyoruz."

• Erdoğan: "Biz, 'Kararlıyız. Bunu meydana çıkaracağız.' dedik çünkü burada adaleti arıyoruz. Bütün çıplaklığıyla ortaya çıkacak. Sıradan atılan bazı adımlarla değil. Bütün çıplaklığıyla... 15 kişi buraya niye geldi, 18 kişi niye tutuklandı? Bunlar tüm detaylarıyla açıklanmalıdır."

22 EKİM

• Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Kalın: "Konu, Türkiye ile Suudi Arabistan arasında bir konu değildir. Türkiye, burada uluslararası hukuk çerçevesinde kendi millî hukuk kuralları çerçevesinde olayın aydınlatılması için gerekli adımları atmaktadır."

• İngiltere Başbakanı Theresa May, Kaşıkçı'nın öldürülmesini en güçlü şekilde kınadıklarını söyledi.

• Almanya Başbakanı Angela Merkel, "Kaşıkçı olayı aydınlatılmadan Suudi Arabistan'a silah ihracatı yapılmayacak." dedi.

• AP Başkanı Antonio Tajani, ciddi bir uluslararası soruşturma açılması çağrısında bulundu.

• Trump, Suudi Arabistan'ın Kaşıkçı soruşturmasıyla ilgili yaptığı açıklamadan tatmin olmadığını belirterek bu ülkenin soruşturma için bir aylık süre istediğini ancak bunun çok uzun olduğunu söyledi.

• Suudi Başkonsolosluğu'na ait diplomatik plakalı araç, Sultangazi'de bir otoparkta bulundu.

23 EKİM

• CIA Direktörü Gina Haspel, Türkiye'ye geldi; yetkililerle görüştü.

• Suudi Arabistan'a gelen ABD Hazine Bakanı Steven Mnuchin, Velihaht Prens Muhammed Bin Selman'la görüştü. Taraflar stratejik ortaklık vurgusu yaptı.

• Suudi Arabistanlı Bakan Halid el-Falih, Kaşıkçı cinayetini iğrenç bir hata olarak nitelendirerek ülkesinin bir krizden geçtiğini söyledi.

• BM, olaya ilişkin Türkiye'den soruşturma talebi gelirse değerlendireceklerini bildirdi.

• Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kaşıkçı ailesini ararak taziyelerini iletti.

• Avrupa Parlamentosu Başkanı Antonio Tajani, bağımsız soruşturma açılması çağrısını yineledi.

• G7 Dışişleri Bakanları, Kaşıkçı cinayetinde inandırıcı, saydam ve hızlı bir soruşturma yürütülmesi yönündeki ortak açıklamalarını yineledi.

• Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, Suudi Arabistan'ın geç de olsa Kaşıkçı'nın öldürüldüğünü kabul etmesinin önemli olduğunu söyledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, TBMM grubunda uluslararası yankılar uyandıran açıklamalarda bulundu.

CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN, KAŞIKÇI CİNAYETİNE İLİŞKİN AYRINTILARI PAYLAŞTI

23 Ekim 2018,
TBMM Grup Toplantısı

Öncelikle merhum Cemal Kaşıkçı'ya Allah'tan rahmet; Merhum'un ailesine, nişanlısına, dostlarına, vatandaşı olduğu Suudi Arabistan'ın halkına ve medya dünyasına başsağlığı diliyorum.

Cemal Kaşıkçı ilk olarak 28 Eylül Cuma günü saat 11.50'de evlilik işlemleri için Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu'na gidiyor. Kaşıkçı'nın bu ziyaretinin cinayeti planlayıp icra eden ekibe haber verildiği anlaşıyor. Yani bir planlama, bir yol haritası burada çalışmaya başlıyor. Konsolosluk görevlilerinden bazılarının aceleyle ülkelerine gitmeleri, hazırlık çalışmalarının orada yapıldığına işaret ediyor. 1 Ekim tarihinde saat 16.30'da, operasyondan bir gün önce, yani pazartesi, 3 kişilik bir ekip tarifeli seferle İstanbul'a inip, önce otele yerleşip sonra Başkonsolosluğa gidiyor.

“Türkiye, kendi egemenlik hakları yanında uluslararası toplum adına insanlığın ortak vicdanının temsilcisi olarak da bu meselenin takipçisidir.”

Bu arada Başkonsolosluk'tan bir başka ekip de Belgrad Ormanı ve Yalova'da keşif çalışmaları yapıyor. 2 Ekim saat 01.45'te 3 kişilik ikinci ekip yine tarifeli seferle İstanbul'a gelip otele yerleşiyor. Aralarında generallerin de bulunduğu 9 kişilik üçüncü ekip ise özel bir uçakla havalimanına inip bir başka otele hareket ediyor. Toplam 15 kişiden oluşan bu ekip, 09.50 ila 11.00'de ayrı ayrı gelip Başkonsolosluk'ta buluşuyor. Önce Başkonsolosluğun kamera sistemindeki hard disk sökülüyor. Bu arada Cemal Kaşıkçı 11.50'de telefon ile aranıp o günkü randevusu teyit ediliyor. Aynı gün erken saatlerde Londra'dan İstanbul'a dönen Kaşıkçı, saat 13.08'de Konsolosluk binasına yaya olarak giriyor. Tabii nişanlısı kendisiyle beraber. Bu saatten sonra bir daha kendisinden haber alınamıyor.

Akşam saat 17.50'de ülkemiz resmî makamlarına Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk binasında zorla alıkonulduğu veya başına kötü bir şey geldiği şeklinde nişanlısı tarafından bir başvuru yapılıyor. Bunun üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü'müzün ilgili birimleri hemen tahkikat başlatıyor. Bölgeyi gören güvenlik kameralarının incelenmesi sonucunda Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk binasından çıkmadığı kesinlik kazanıyor. Viyana Sözleşmesi gereği diplomatik dokunulmazlığa sahip olduğu için -ki şu anda bu tartışma konusu oldu artık. Bununla ilgili geçenlerde Mogheri'nin de yaptığı açıklamalar var. Artık bu Viyana Sözleşmesi de büyük ihtimalle masaya yatırılacak- Başkonsolosluk binası ve görevlileri hakkında ilk etapta fiili bir işlem yapılamıyor.

Emniyet ve İstihbarat birimlerimiz hadiseyi derinlemesine araştırmaya başlarken İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'mız da görevlendirdiği Başsavcı Vekili ve savcılar eliyle soruşturma açıyor.

Araştırma ve soruşturma derinleştikçe tabii çok ilginç bilgilere ulaşıyor. Öncelikle cinayetin olduğu günün arefesinden başlayarak çeşitli uçaklarla 15 Suudi güvenlikçi, istihbaratçı ve adli tıpçının ülkemize geldikleri görülüyor. Bu kişilerden 6'sının 2 Ekim saat 18.20'de, 7'sinin ise saat 22.50'de özel uçaklarla ülkemizden ayrıldıkları tespit ediliyor.

Kıyafeti, gözlüğü ve sakalıyla Kaşıkçı'ya benzetilmeye çalışılan bir diğer kişiyle yanındaki şahsın da gece yarısından sonra tarifeli uçakla Riyad'a hareket ettikleri belirleniyor. Olay günü Konsolosluk'ta çalışan personel, denetleme olduğu bahanesiyle bir odada toplanıyor, ikamette görevli personele de aynı sebeple izin veriliyor.

Suudi Arabistan yönetimi ise 4 Ekim'de yaptığı bir açıklamayla Kaşıkçı'nın öldürüldüğüyle ilgili iddiaları önce tümüyle reddediyor. Hatta Başkonsolos, 6 Ekim'de -burası da önemli- Reuters muhabirini içeriye davet ederek dolapları, kapıları, elektrik panolarının

kapaklarını açıp kapatmak suretiyle lakayıt bir havada kendini savunmaya çalışıyor.

Bu arada gerek Emniyet ve İstihbarat birimlerimiz gerek savcılığımız, araştırmalarını ve soruşturmalarını derinleştirerek sürekli yeni bilgiler, belgeler ortaya çıkarmaya gayret ediyor.

Dışişleri Bakanlığı'mız da kendi muhataplarıyla meseleyi sürekli görüştü, bilgi paylaşımında bulundu. Suudi Arabistan'dan ülkemize 11 Ekim'de gelen özel temsilcilerden oluşan bir heyet, çeşitli temaslar gerçekleştirdi. Konunun dünya ve ülkemiz medyası tarafından sürekli gündemde tutulması karşısında Suudi yetkililer, konsolosluk binasının aranmasına izin vereceklerini açıkladılar.

Önce bazı şeyleri sormak ve bunun da cevabını aramak zorundayız. Zira bu olay İstanbul'da cereyan ediyor. Sorumluluk makamındayız. Öyleyse sorumluluk makamındakiler olarak bunu sorgulamak hakkımızdır.

Meselenin üzerindeki sis bulutu yavaş yavaş ortadan kalkmaya başladıkça diğer ülkeler de harekete geçtiler. Biz de her fırsatta bu cinayet karşısında sessiz kalmayacağımızı, vicdanın ve hukukun gerektirdiği her türlü adımı atacağımızı ifade ettik. Bununla birlikte hiç kimseyi haksız yere zan altında bırakmamak için araştırma ve soruşturmaların sonucunu bekledik. Suudi Arabistan Kralı Hadimul Haremeyn Şerifeyn Selman Bin Abdülaziz ile 14 Ekim'de yaptığımız ilk telefon görüşmesinde kendisine meseleyi elimizdeki bulgular ışığında anlattım. Bu görüşmede olayı araştırmak üzere kendisinin daha önce göndermiş olduğu bir heyetle yaptığım görüşmeyi ve bu görüşmede bir ortak çalışma grubu oluşturma noktasındaki kararımızı da ifade ederek “Bu ortak çalışma grubumuz da çalışmaya başladı.” dedik ve bu konuda mutabık kaldık.

Kralın talimatı üzerine Başkonsolosluk binasına giren Savcılık makamı ve Emniyet Müdürlüğü'müze bağlı ekipler burada çeşitli incelemeler yaptı. Daha önce Başkonsolos, böyle bir şeye müsaade etmediği gibi, gelen ilk heyete ben bu Başkonsolos'un yetersizliğiyle alakalı, kifayetsizliğiyle alakalı bazı şeyler söyledim. Aynı şeyi Sayın Kral Hazretlerine de söyledim. Bunun neticesinde konuşmamızdan bir gün sonra Başkonsolos görevinden alındı. Bu arada İstanbul'daki Başkonsolos ülkesine döndü.

18 Ekim'de bir kez daha Başkonsolosluk binasında inceleme yapıldı. 19 Ekim tarihinde, yani cinayetten 17 gün sonra, Suudi Arabistan yönetimi Cemal Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk binasında öldürüldüğünü resmen kabul etti.

Yönetim adına yapılan açıklamada Kaşıkçı'nın “Başkonsolosluk'ta çıkan bir arbede sırasında öldü-

ğü” söylendi. Aynı gün geç saatte Kral Selman Bin Abdülaziz ile bir telefon görüşmesi daha gerçekleş-tirdik. Cinayetin kabulünün ardından olaya karıştığı belirtilen 18 kişinin şu anda tutuklandığını bana ifade etti. Ülkemize de verilen listedeki kişilerin, Emniyet ve İstihbarat birimlerimizce olaya karıştıkları tespit edilen isimlerle aynı oldukları görüldü. Yani bu gelen 15 kişi artı 3 kişi. Bu artı 3 zaten Konsolosluk'ta görevli olan kişiler. Bu gelişmeler, cinayetin resmen kabul edilmesi bakımından elbette önemlidir.

21 Ekim'de de ABD Başkanı Sayın Trump ile kapsamlı bir telefon görüşmesi gerçekleştirerek olayın tüm yönleriyle aydınlatılması hususunda mutabık kaldık.

Türkiye olarak biz tüm bu süreci devlet ciddiyeti, uluslararası hukuka ve ülkemiz mevzuatına uygun şekilde yürüttük, yönettik. Buna rağmen ülkemizi karalamak, töhmet altında bırakmak, hedef saptırmak için çeşitli medya mecralarında yoğun bir kampanya yürütüldü. Biz bu kampanyaların kimler tarafından ne amaçla yapıldığını gayet iyi biliyoruz. Ülkemizin itibarına yönelik bu suikast girişimleri, bizi gerçekleri arama çabamızdan kesinlikle alıkoyamadı, alıkoyamaz.

Her şeyden önce bu cinayet, Suudi Arabistan toprağı sayılan Konsolosluk binasında işlenmiş olabilir fakat unutulmamalıdır ki burası Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırları içindedir. Ayrıca Viyana Sözleşmesi ve diğer uluslararası hukuk kuralları da böyle vahşi bir cinayetin soruşturulmasının “diplomatik dokunulmazlık zırhı”nın altına gizlenmesine izin vermez. Biz, sınırlarımız içinde işlenen bu cinayeti elbette tüm boyutlarıyla araştırarak, soruşturacak ve gereğini yerine getireceğiz.

Diğer taraftan Cemal Kaşıkçı'nın Suudi Arabistan vatan-dası sıfatı yanında dünya çapında tanınan bir gazeteci olması, bu konuda bize uluslararası bir sorumluluk da yükleyor. Türkiye, kendi egemenlik hakları yanında uluslararası toplum adına insanlığın ortak vicdanının temsilcisi olarak da bu meselenin takipçisidir. Şu ana kadar ortaya çıkan bilgiler ve deliller, Cemal Kaşıkçı'nın vahşi bir cinayete kurban gittiğini gösteriyor. Böyle bir vahşetin örtbas edilmesi tüm insanlığın vicdanını yaralayacaktır. Aynı hassasiyeti Suudi Arabistan yönetimi başta olmak üzere konunun tüm taraflarından da bekliyoruz.

Suudi Arabistan yönetimi cinayeti kabul ederek aslında önemli bir adım atmıştır. Bundan sonra kendilerinden meselenin en altından en üstüne kadar tüm sorumlularını açık yüreklilikle ortaya çıkarmalarını ve hukuk önünde gereken cezaya çarptırmalarını bekliyoruz.

Cinayetin anlık bir hadiseden kaynaklanmadığı, planlı bir operasyonun ürünü olduğu yönünde elimizde

güçlü emareler bulunuyor. Mevcut emareler ışığında şu sorular herkesin kafasını kurcalamaya devam ediyor: Tamamı da olayla ilişkili vasıflara sahip bu 15 kişi cinayet günü niçin İstanbul'da toplanmıştır? Biz bu soruya cevap arıyoruz. Bu kişiler kimden emir alarak oraya gelmişlerdir? Başkonsolosluk binası niçin hemen değil de günler sonra incelemeye açılmıştır? Cevap arıyoruz. Cinayet açıkça ortadayken onca tutarsız açıklama niçin yapılmıştır? Öldürüldüğü resmen kabul edilen bir kişinin cesedi niçin hâlen ortada yok?

“Cesedin yerli iş birliğiye verildiği” ifadesi şayet doğruysa -çünkü bu açıklamayı yetkili bir ağız yapıyor- şimdi soruyorum, bu yerli iş birliği kimdir? Çünkü sıradan birisi bu yerli iş birliğiden bahsetmiyor, Suudi Arabistan'ın yetkili bir ağız bunu söylüyor. Öyleyse bu yerli iş birliğiyi açıklamaya mecbursun, bunu açıklayacaksın. Hiç kimse tüm bu sorular cevaplanmadan meselenin üzerinin kapatılacağını aklından dahi geçirmesin.

Güvenlik ve İstihbarat birimlerimizin elinde henüz değerlendirme safhasında olan kimi bilgiler, hadisenin kesinlikle planlı olduğuna zaten işaret ediyor. Bu bilgilerin değerlendirmesi tamamlandıkça savcılıktaki soruşturma dosyasında yerlerini alacaktır.

Böyle bir meseleyi birkaç güvenlik ve istihbarat mensubunun üzerine yıkmak ne bizi ne de uluslararası toplumu tatmin eder. İnsanlığın vicdanı ancak emri verenden uygulayana kadar herkesten hesap sorulması hâlinde mutmain olacaktır. Şahsen Hadimul Haremeyn Şerifeyn Kral Selman Bin Abdulaziz'in samimiyetinden şüphe duymuyorum. Bununla birlikte, böylesine kritik bir soruşturmanın, cinayet olayıyla en küçük bir irtibat şüphesi olmayan, gerçek manada tarafsız ve adil bir heyet tarafından yapılması çok önemlidir. Bu, bir siyasi cinayet olduğuna göre, şayet varsa, diğer ülkelerdeki suç ortaklarının da soruştur-maya dâhil edilmesi gerekiyor.

Uluslararası hukukun da İslam hukukunun da inanıyorum ki Suudi Arabistan devletinin hukukunun da gereği budur. Türkiye olarak bu meselenin sonuna kadar takipçisi olacak, kendi hukukumuz, uluslararası hukukun gereği neyse onun yerine getirilmesini sağlayacağız.

Hatta ben bugün buradan bir çağrı yapıyorum. O çağrı şudur. Bu çağrım Suudi Arabistan Kralı Hadimul Haremeyn Şerifeyn başta olmak üzere üst yönetime-dir. Olayın cereyan ettiği yer İstanbul'dur. Dolayısıyla bu 15+3 kişi, 18 tutuklunun yargılanmasının İstanbul'da yapılması teklifimdir. Takdir kendilerindir ama bu benim teklifimdir, talebidir çünkü olayın cereyan ettiği yer burası, o bakımdan önemli.

VELİAHT PRENS BİN SELMAN

“Bu acı olay üzerinden Suudi Arabistan ve Türkiye arasında çatlak oluşturmak isteyenler var. Onlara buradan şu mesajı göndermek istiyorum: Suudi Arabistan’da ismi Selmân Bin Abdulazîz olan bir kral, ismi Muhammed Bin Selmân olan bir veliaht prens ve ismi Erdoğan olan bir Türkiye Cumhurbaşkanı olduğu sürece bunu asla başaramayacaklar.”

• Trump, kamuoyu baskısıyla ağız değiştirdi: “Kaşıkçı cinayeti, örtbaslar tarihindeki en kötü örtbastı. Her kim bunu düşündüyse kanımca başı belada.”

• İspanya Başbakanı Pedro Sanchez, Kaşıkçı’nın “korkunç” şekilde öldürülmesini kınamasına karşın, Suudi Arabistan’a silah satışının İspanya’nın çıkarına olduğunu söyledi.

• İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, Suudi Arabistan’ın ABD’den destek almadan Kaşıkçı’yı öldürmüş olamayacağını söyledi.

• AB Konseyi Başkanı Tusk: “Avrupa’nın tek çıkarı, arkasında kim olduğuna bakmaksızın tüm detayları ortaya çıkarmaktır.”

• Erdoğan ile Suudi Arabistan Veliaht Prensi Muhammed Bin Selmân telefon- da görüştü, konuyla ilgili ortak çabaya vurgu yapıldı.

25
EKİM

• AP, uluslararası soruşturma yapılması ve sorumluluklarının tespit edilmesi hâlinde Suudi yetkililere yaptırım uygulanması çağrısında bulunan karar tasarısını kabul etti.

• Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu: “Cinayetle ilgili herkesin Türkiye’de soruşturulması ve yargılanması gerekiyor... Kaşıkçı’nın cesedi nerede? İtiraf ediyorsunuz, yerini niye söylemiyorsunuz?”

• Suudi Arabistan Başsavcısı Suud Muceb: “Kardeş Türkiye’den gelen bilgiler, Kaşıkçı davasındaki şüphelilerin cinayeti önceden planladığını gösteriyor.”

• Çin Dışişleri Bakanlığı, Kaşıkçı’nın öldürülmesini “talihsizlik” olarak nitelendirdi.

• AK Parti Genel Başkan Danışmanı Yasin Aktay, Suudi Arabistan’ın İstanbul Başkonsolosluğu önünde düzenlenen basın açıklamasında konuştu.

Aktay: “Adalet istiyoruz. Adalet bizim aleyhimize bile olsa onu ikame etmek ve gerçekleştirmek boynumuzun borcudur. Suudi Arabistan makamlarının, ‘Haddim-ül Harameyn’ olan Kral’ın Allah’ın emri olan bu düsturu yerine getireceğine inanıyoruz. Adalet, bizim ve yakınlarımızın bile aleyhine olsa onu gerçekleştirmeliyiz.”

26
EKİM

• Adalet Bakanı Abdulhamit Gül: “İade talepnamesinin yerine getirilmesi beklenmektedir. Çünkü bu menfur hadise Türkiye’de cereyan etmiştir.”

• Cumhurbaşkanı Erdoğan: “Merak edenlere elimizdeki bilgileri, belgeleri, orijinaleri vermemek suretiyle verdik, veriyoruz. Suudi Arabistan’a da verdik.”

• İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 18 Suudi şüphelinin iadesine ilişkin talep-name hazırladı.

• Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Suudi mevkidaşı Cübeyr ile telefonda görüştü.

• Fransa Cumhurbaşkanı Macron, Kaşıkçı’nın öldürülmesi nedeniyle Suudi Arabistan’a silah satışının durdurulması yönündeki ifadeleri “açık bir demagoji” olarak değerlendirdiğini belirterek silah satışının gazetecinin öldürülmesiyle ilişkisinin olmadığını söyledi.

Macron: “Yemen savaşını anlıyorum ancak bu durumun Kaşıkçı’nın öldürülmesiyle bir alakası yok.”

27
EKİM

• Cumhurbaşkanı Erdoğan: “İçeride 18 tane tutuklu var. Bu 18 tutuklu malum ülkemize gelen kişilerdir. Bu 18 kişiyi Türkiye’ye kimler gönderdi? Bunun cevabını tabii ki Suudi yetkililerin vermesi gerekir.”

• Suudi Dışişleri Bakanı Cübeyr ise “Kaşıkçı davasına adı karışanlar Suudi Arabistan’da yargılanacak.” dedi.

• Almanya Başbakanı Merkel: “Failler ortaya çıkarıldıktan sonra AB genelinde gerekenlerin yapılacağını taahhüt etmek isterim.”

29
EKİM

• Suudi Arabistan Başsavcısı Muceb, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı İrfan Fidan ile görüştü.

• Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu: “Bir an önce bu soruşturma neticelensin. Tüm dünya merak ediyor. Tüm gerçekler ortaya çıksın.”

Çavuşoğlu: “Şu anda bu cinayeti işleyenler Suudi Arabistan’da olduğuna göre, Suudi Arabistan’ın burada sorumluluğu çok büyük... Suudi Arabistan Başsavcısı da önceden planlandığını itiraf ediyor, başlangıçta birçok şey inkâr edildi ama yavaş yavaş hepsi itiraf edilmeye başladı.”

• İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif: “Türkiye hükûmeti konuyu dirayetli, tarafsız ve dikkatli bir şekilde takip etti ve bu feci cinayetin farklı boyutlarını incelemeyi başardı.”

30
EKİM

• BM İnsan Hakları Yüksek Komiseri Michelle Bachelet: “Suudi yetkilileri, daha fazla gecikme olmadan ve kaçamak cevap vermeksizin (Kaşıkçı’nın) cesedinin nerede olduğunu ortaya çıkarmaya çağırıyorum.”

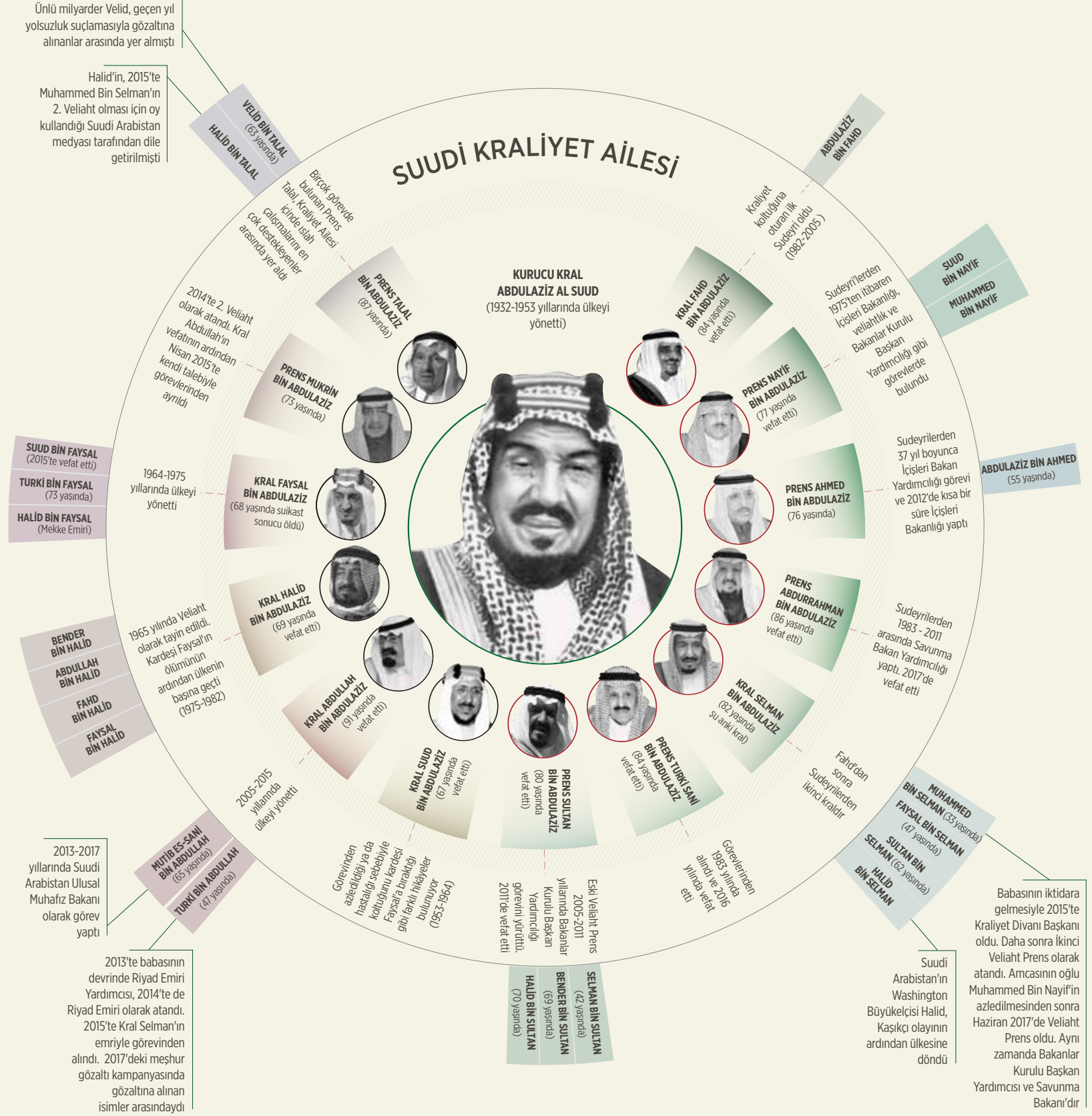
• Suudi Arabistan Başsavcısı ve heyeti, Başkonsolosluk’ta incelemeler yaptı.

• Kaşıkçı’nın nişanlısı Cengiz: “Trump, gerçeğin ortaya çıkarılmasına ve adaletin tesisine yardım etmeli. Başkan Trump, nişanlımın cinayetine üzerinin örtülmesine izin vermemeli.”

• Cumhurbaşkanı Erdoğan: “Artık bunu çözmek gerekiyor, ipe un sermenin anlamı yok. Veyahut da bunun altından birilerini kurtarmanın da anlamı yok.”

SUUDİ KRALİYET AİLESİ'NİN SOYAĞACI

Abdulaziz Bin Abdurrahman Bin Faysal Al Suud, 1932 yılında Necd ve Hicaz bölgesini Suudi Arabistan devleti adı altında birleştirmeyi başardı. Devletin kuruluşunun ardından Kraliyet Ailesi soyağacı büyümeye başladı.

31 EKİM

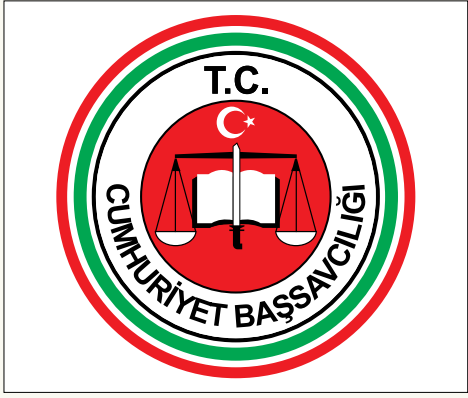
01 KASIM

02 KASIM

04 KASIM

05 KASIM

06 KASIM

• İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı ilk açıklamayı yaptı: “Maktul Cemal Kaşıkçı, 2 Ekim 2018 tarihinde evlilik işlemleri için girdiği Suudi Arabistan Krallığı İstanbul Başkonsolosluğu’nda, daha önceden yapılan planlama doğrultusunda Başkonsolosluk binasına girer girmez boğularak öldürülmüş; maktulün cesedi, aynı planlama doğrultusunda parçalanarak yok edilmiştir.... Geline aşama itibarıyla gerçeğin ortaya çıkartılmasına yönelik tüm iyi niyetli çabalarımıza rağmen görüşmelerden somut sonuç elde edilememiştir.”

• Suudi Arabistan Başsavcısı Suud Muceb, Türkiye’den ayrıldı.

• Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drian, Kaşıkçı’nın öldürülmesiyle ilgili soruşturmanın Türkiye’nin baskısıyla ilerlediğini kaydetti.

• AB Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini: “Suudi Arabistan’ın güvenli ve şeffaf bir soruşturma gerçekleştirilmesi için iş birliği yapmasını bekliyoruz. Aynı zamanda Kaşıkçı’nın öldürülmesine ilişkin detayların netleştirilmesi ve suçluların cezalandırılması konusunda ısrarımızı sürdürüyoruz.”

• Trump: “Onlar (Suudiler) bana ihanet etmediler ama belki kendilerine ihanet ettiler. Bu işin nasıl sonuçlanacağını göreceğiz.”

• İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’nın Kaşıkçı’nın boğularak öldürüldüğü ve cesedinin de parçalara ayrıldığını açıklaması, Türk yetkililerin konuya ilişkin ilk resmî ve detaylı açıklaması olmasıyla dünya basınında geniş yankı uyandırdı.

• Adalet Bakanı Gül: “Kimse sorumluluktan kaçamaz. Bütün dünyaya mal olmuş bu mesele. Üstü kapatılıp örtülebilecek bir mesele değildir.”

• Cumhurbaşkanı Erdoğan, The Washington Post’ta yazdı. “Suudi Arabistan’ın, Cemal Kaşıkçı’nın öldürülmesi hakkında hâlâ cevaplaması gereken birçok soru var.” vurgusunda bulundu.

• İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, Kaşıkçı cinayetiyle ilgili sessizliğini bozdu. Netanyahu: “İstanbul’daki Konsolosluk’ta yaşananlar korkunç. Ne gerekiyorsa usulüne uygun olarak yapılmalı. Aynı zamanda şuna da değinmek isterim ki Suudi Arabistan’da istikrarın devam etmesi hem bölge hem de dünyanın istikrarı açısından çok önemli.”

• Hollanda Başbakanı Mark Rutte, Kaşıkçı’nın öldürülmesiyle ilgili daha çok şeyin ortaya çıkması gerektiğini söyledi.

Rutte: “Şu anda AB üyeleri ile atılabilecek ileri adımları görüşüyoruz. Bu biraz da devam eden araştırmanın gidişatına bağlı.”

• Dünya Müslüman Alimler Birliği Başkanı Yusuf el-Karadavi: “Ne oldu bu kardeşimize? Başkonsolosluğa girişini hepimiz gördük ekranlardan. Şer gücü diyebileceğimiz Suudi Arabistan Başkonsolosluğu’nun kapısından girmesiyle başına gelenleri hepimiz biliyoruz.”

• ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo: “Bu cinayeti işleyenleri sorumlu tutacağız. Aynı zamanda ABD’nin Suudi Arabistan’la olan stratejik ilişkisini koruyacağız.”

• Milyarder iş insanı Suudi Prens Velid Bin Talal, Veliaht Prens Muhammed Bin Selman’ın Kaşıkçı cinayeti konusunda aklanacağını savundu.

Talal: “Lütfen soruşturmanın bitmesi için Suudi Arabistan’a biraz zaman verin.”

• Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, “Türkiye sınırları içerisinde hiç kimsenin hiçbir şekilde böyle bir cinayete veya buna benzer herhangi bir şeye kalkışamayacağı, kalkıştığı zaman da bunun bir bedeli olacağı, bu bedeli ödeyeceği, kim olursa olsun... Türkiye bu mesajı vermiştir.”

• Kaşıkçı’nın oğulları Salah ve Abdullah: “Babamızın cesedi bize verilmeden, ailemiz yas tutamaz ve bu konuyu kapatamaz.”

• Almanya Dışişleri Bakanı Heiko Maas, “Sorumluların cezalandırılacağını umuyoruz. Sadece bu cinayeti işleyenler değil varsa azmettiricilerinin de yargılanıp cezalandırılması gerekiyor.”

• Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu başka deliller olduğunu söyledi.

Çavuşoğlu: “Henüz kamu ile paylaşmadığımız başka deliller de var. Bu delilleri görmek isteyen ülkelere de bu fırsatı verdik. Bu soruşturmadan sonra delilleri nihayete erdirdiğimizden emin olduğumuzda onları kamuya paylaşmaya devam edeceğiz. Türkiye’ye gelen bu 15 kişi, kendi kendine gelmedi, talimat aldılar. Talimat ve izin almadan 15 kişi Suudi Arabistan’dan bir Suudi vatandaşını öldürmek için gelemeyiz.”

08 KASIM

• AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş: “Kaşıkçı hadisesi, haccın emniyeti meselesini de tehlikeye atar, Suudi Arabistan’ı Müslümanların nezdinde yalnızlaştırır.”

• Dünya Müslüman Alimler Birliği’nin yeni Başkanı Ahmed el-Raysuni: “Kaşıkçı cinayeti, küresel bir mesele. Bu sadece Dünya Müslüman Alimler Birliği’nin değil küresel vicdanın meselesi. Türkiye Cumhuriyeti ve insan hakları kurumları da konuyu yakından takip ediyor. Meseleye gereken önem verildi.”

10 KASIM

• Norveç, Suudi Arabistan’a silah ve askerî malzeme ihracatını durdurdu.

• Cumhurbaşkanı Erdoğan: “Cemal Kaşıkçı ile ilgili olarak şu an itibarıyla elimizde herhangi bir belge, bulgu yok ama bilgi var. Bilgi nedir? Baştan itibaren bunu hep söyledim, buraya gelen bu 15 kişi, şu anda artı 3’le 18 tutuklu. Bu 18 kişi veya daha kısa olarak 15 kişi kesinlikle bir defa hem faili biliyorlar hem de bu cesedin nereye götürüldüğünü biliyorlar. Kaldı ki, daha önce de söyledim, Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı’nın açıklaması oldu, şimdi inkâr ediyorlar, ‘Yapmadık’ diyorlar. Neydi o açıklama? Dedi ki, ‘Yerel iş birlikçilerle bunu gerçekleştirdik, yerel iş birlikçilere bunu teslim ettik.’ Ben başından itibaren, ne dedim, kim bu yerel iş birlikçiler? Bunu açıklamanız lazım, bunu bilen sizsiniz. Siz değilseniz, bu 15 kişi, katil veya katiller, bunlar bunu çok iyi biliyorlar.”

11 KASIM

• AK Parti Genel Başkan Danışmanı Yasin Aktay: “(Kral Selman’a hitaben) Suç işleyen kendi evladımız bile olsa ona karşı adaleti tesis etmek boynumuzun borcudur. Bunu yapmak sizi zayıflatmaz aksine güçlendirir. Katil kim ise bize verin. Katili adalete teslim edin. Kimse bizi bu 18 kişinin cinayeti kendi başlarına işlediğine inandıramaz. O 18 kişinin daha önceki bazı beyanlarından, üstlerinden izin almadan tuvalete bile gidemediklerini biliyoruz.”

• Suudi yönetiminin Kaşıkçı’nın Başkonsolosluk’ta öldürüldüğünü kabul etmesinin ardından ilk kez bir İngiliz üst düzey yetkili, İngiltere Başbakanı Theresa May’in özel temsilcisi ve Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Simon McDonald, Suudi Arabistan Kralı Selman Bin Abdulaziz ile Riyad’da görüştü.

13 KASIM

• İngiltere Dışişleri Bakanı Jeremy Hunt, Riyad’a gitti. Hunt, bir kez daha Kaşıkçı konusunda saydam ve inandırıcı bir soruşturma yapılması ve sorumlulardan hesap sorulması gerektiğini dile getirdi.

14 KASIM

• Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, uluslararası soruşturma çağrısında bulundu.

Çavuşoğlu: “Bulunduğumuz aşamada artık uluslararası soruşturmanın şart olduğunu görüyoruz. Türkiye herhangi bir blöf yapmıyor. Türkiye’nin elinde ne varsa uluslararası toplumla paylaşmamız lazım.”

• Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton, Kaşıkçı’nın öldürülmesiyle ilgili kayıtların Suudi Veliht Prensi Muhammed Bin Selman’ın dahilini işaret etmediğini savundu.

Bolton: “Kaydı kendim dinlemedim ancak dinleyenlerin değerlendirmesi, herhangi bir suretle, cinayetle Veliht Prensi ilişkilendirmiyor.”

• AK Parti Sözcüsü Ömer Çelik: “Bu, üst düzey bir emir vermeden gerçekleştirilemez. Tüm dünyanın aradığı cevap budur; üst düzey emri kim vermiştir?”

15 KASIM

• Suudi Arabistan Başsavcılığı, Kaşıkçı soruşturması sonuçlarını paylaştı. Başsavcılık, Kaşıkçı’nın cesedinin parçalanarak dışarı çıkarıldığı ve yerel iş birlikçiye teslim edildiği açıklamasında bulundu. Başsavcılık, 21 şüpheliden 11’ine suç isnat edip bunların 5’i için idam istedi; bu kişilerin kimliklerine dair açıklama yapmadı.

• Başsavcılık, infaz timinin Kaşıkçı’yı ülkesine dönmeye ikna etmek için gönderildiğini öne sürerek Veliht Prens Bin Selman’ın konuyla ilgisi olmadığını savundu.

• Kraliyet Divanı Danışmanı Kahtani hakkında yurt dışına çıkış yasağı getirildi.

• ABD Hazine Bakanlığı Küresel Magnitsky İnsan Hakları Sorumluluk Yasası kapsamında 17 Suudi hakkında yaptırım kararı aldı.

• Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, Suudi Başsavcılığın açıklamalarını yetersiz bulduklarını söyledi.

Çavuşoğlu: “Bugünkü açıklamada tabii ki cinayet konusunda talimat verildiği söylenen bazı kişilerle ilgili de tedbirler alındığı söyleniyor. Tüm bu adımları biz olumlu fakat yetersiz buluyoruz. Ayrıca talimat verenlerin de gerçek azmettirenlerin de ortaya çıkması gerekiyor.”

SUUDİ ARABİSTAN BAŞSAVCILIĞI'NIN CİNAYETE DAİR AÇIKLAMASI

Suudi Başsavcılığı, soruşturmaya ilişkin 15 Kasım 2018'de düzenlediği basın toplantısıyla şu kısmi sonuçları paylaştı:

1- Hadise 29 Eylül 2018'de, katledilenin (Kaşıkçı) ikna edilerek geri getirilmesi, ikna edilemezse zorla getirilmesi kararının verilmesi ile başlamıştır. Kararı veren kişi Eski Genel İstihbarat Başkan Yardımcısı'dır (Ahmet Asiri). Bu kişi, kararı görev liderine iletmiştir.

2- Görev lideri, Kaşıkçı'nın getirilmesi için 3 gruptan (müzakereci-istihbaratçı ve lojistik destekçi) 15 kişilik bir ekip oluşturdu. Görev lideri, Genel İstihbarat Eski Başkanı Yardımcısı'na kurbanı tanıyan eski bir müsteşarla çalışmış eski bir arkadaşının müzakere heyetinin başına gelmesi için görevlendirilmesini önerdi.

3- Eski Genel İstihbarat Başkan Yardımcısı, söz konusu kişinin müzakere heyetinin başına getirilmesini talep etmek için eski danışmanla (Suud el-Kahtani) iletişime geçti. Danışman buna onay verdi ve görev başkanıyla toplantı istedi.

4- Uzmanlık alanı basınla ilgili olan söz konusu danışman, görevle alakalı faydalı bilgiler vermek için görev lideriyle ve müzakere heyetiyle görüştü. Danışman, kurbanın, Suudi Arabistan karşıtı ülke ve örgütler tarafından kullanıldığı ve yurt dışında bulunmasının ülke güvenliği için tehlike oluşturduğunu düşünerek, ekibi onu (Kaşıkçı) dönmeye ikna etmek konusunda teşvik etti. Geri dönmesi büyük bir başarı olacaktı.

5- Görev lideri bireysel olarak Kaşıkçı'nın güç kullanılarak getirilmesi durumunda operasyonla ilgili izleri silmesi için adli tıp uzmanıyla (Salah Muhammed Abduh el-Tubeyki) iletişime geçti. Bu olay işaret edilen uzmanın bilgisi dışında oldu.

6- Görev lideri, maktulün güç kullanılarak getirilmesi durumunda güvenli bir yer temin etmesi için Türkiye'deki iş birlikçiyile iletişime geçti.

7- Müzakere ekibi başkanı, Konsolosluk içindeki durumu gördükten sonra, müzakerelerin başarısız olması durumunda maktulün güvenli bir bölgeye alınmasının imkânsız olduğuna kanaat getirdi. Bunun üzerine, müzakerelerin başarısız olması durumunda (Kaşıkçı'nın) öldürülmesine karar verdi. Olayın cinayete sonuçlandırıldığı bilgisine ulaşıldı.

8- Arbede ve kavganın yaşandığı olayda maktulün bağlandığı; kendisine, ölümüne yol açan yüksek dozda uyuşturucu iğne enjekte edildiği bilgisine ulaşılmıştır. Allah rahmet eylesin.

9- Cinayet emrini veren ve uygulayan 5 kişiye ulaşılmıştır. Bu kişilerin itirafları birbirini tutmaktadır.

10- Maktulün cesedi, cinayeti işleyenler tarafından parçalandı ve Konsolosluk binası dışına çıkarıldı.

11- Beş kişi cesedi Konsolosluk'tan çıkardı.

12- Bir kişinin, cesedi bahse konu iş birlikçiye teslim ettiği bilgisine ulaşıldı.

13- Cesedi teslim eden kişinin tarifine binaen iş birlikçinin eşkâline ulaşıldı.

14- Maktulün kıyafetlerini giyen kişiye (Mustafa Muhammed M. El-Medeni) ulaşıldı. Bu kişi Başkonsolosluk'tan dışarı çıktıktan sonra maktule ait kıyafetler, saat ve gözlük bir çöp konteynerinde bulundu. Kişiye refakat edene de ulaşıldı.

15- Konsolosluk binasındaki güvenlik kameralarının devre dışı bırakıldığına ve devre dışı bırakılmasını sağlayanın bir kişi olduğu sonucuna ulaşıldı.

16- Dört kişi, suçu işleyenlere lojistik destek sağlamıştır.

17- Görev liderinin, cinayete karar veren ve uygulayan müzakere grubu ve başkanıyla anlaşma yaparak Eski Genel İstihbarat Başkanı Yardımcısı'na, 'Maktulün müzakere veya güç kullanarak ülkeye getirilmesinin başarısız olmasının ardından Konsolosluk'tan çıktığını' içeren yalan bir rapor sundukları sonucuna ulaşılmıştır."

*Savcılık açıklamasında hiçbir isim kullanılmamıştır. Bazı Suudi görevlilerin isimleri, unvanlarından ve teyit edilmiş bilgilerden yola çıkılarak AA tarafından parantezle yerleştirilmiştir.

17

KASIM

- The Washington Post, CIA'nin Veliht Prens Bin Selman'ın Kaşıkçı'nın suikast emrini verdiği sonucuna ulaştığını yazdı.

Washington Post gazetesi: “Trump’a Muhammed Bin Selman’ın bu işin içinde olduğunun kanıtı gizlice gösterildi ancak Muhammed’in bu cinayetin emrini vereceği konusunda Trump’ın hâlâ şüpheleri vardı... Başkan Trump, CIA ve Dışişleri Bakanlığı yetkililerine Kaşıkçı’nın cesedinin nerede olduğunu sordu, kendisine cevap verilmedikçe de büyük bir hayal kırıklığına uğradı... Trump, üst düzey Beyaz Saray yetkililerine Muhammed’in görevde kalması gerektiğini çünkü Suudi Arabistan’ın İran’ın kontrol edilmesinde yardımcı olduğunu söyledi. Trump, Kaşıkçı’nın ölümü konusunda Suudi Arabistan’ın petrol üretimini engelleyecek bir tartışma istemediğini belirtti.”

18

KASIM

- Trump, “CIA henüz Kaşıkçı raporunu tamamlamadı.” diyerek yorumdan kaçındı.

• Trump: “Cinayetin ses kaydını duymak istemedim, dinlemek için bir sebebim de yoktu. Oldukça şiddet dolu, vahşice ve berbat... Aynı zamanda bir müttefikimiz söz konusu ve birçok noktada çok iyi olan bir müttefiki bırakmak istemiyorum.”

• ABD’li Cumhuriyetçi Senatör Lindsey Graham: “İlk günden itibaren 15 veya artık kaç kişi ise Veliht Prens’in bilgisi ve emri dışında uçağa binip, Türkiye’ye gidip Veliht Prens’in önemli bir muhalifini doğradıklarına inanmıyorum.”

19

KASIM

- Almanya, Kaşıkçı cinayetiyle ilişkisi bulunan 18 kişiye ülkeye giriş yasağı getirdi ve Suudi Arabistan’a yönelik silah ihracatını tamamen durdurdu.

• Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drian: “Biz de bildiklerimizle hızlı bir şekilde birçok yaptırım uygulayacağız.”

• Kaşıkçı’nın öldürülmesinden sonra Kral Selman Bin Abdulaziz, ilk kez kamuoyu önünde bir konuşma yaptı. Ancak Kral, konuşmasında Kaşıkçı cinayetine değinmedi.

20

KASIM

- Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, Washington’daki ziyaretinde “Kaşıkçı cinayetinden dolayı birçok ülke Suudi Arabistan’la ilişkilerini bozmak istemiyor, biz de istemeyiz fakat cinayet aydınlatılmalı.” açıklamasını yaptı.

• Trump: “Kral Selman ve Veliht Prens, Kaşıkçı cinayetine ilişkin işlenmesi ya da planlanması konusunda bilgilerinin olduğunu sert bir şekilde reddediyor. İstihbaratımız bilgileri toplamaya devam ediyor fakat Veliht Prens pekâlâ bu trajik olay hakkında önceden bilgi sahibi olmuş olabilir, belki oldu, belki olmadı... Bunların yanı sıra Kaşıkçı cinayeti hakkında asla tam olarak fikir sahibi olamayız.”

• İngiltere Dışişleri Bakanlığı: “AB üyesi ortaklarımızla böyle vahşi insan hakları ihlallerine yönelik küresel bir yaptırım rejimi olanağını araştırıyoruz.”

21

KASIM

- Trump’a mektup gönderen ABD’li senatörler: “Son gelişmeler ışığında Veliht Prens Muhammed Bin Selman’ın, Bay Kaşıkçı’nın öldürülmesinden sorumlu olup olmadığının spesifik bir şekilde kararınızda ortaya konulmasını talep ediyoruz.”

• Trump’ın açıklaması, ABD basınında “Suudi Arabistan’a desteğin sürmesi” olarak yorumlandı.

• ABD basınının önde gelen isimleri, Trump’ın CIA’ın vardığı sonucu ve Amerikan değerlerini görmezden gelip Kaşıkçı cinayetinde “Suudi Arabistan’ın anlattıklarını yuttuğu” ve “Suudi Arabistan’ı affederek diktatörlere yol gösterdiği” yorumunda bulundu.

22

KASIM

- Danimarka, Suudi Arabistan’a yaptığı silah satışını askıya aldığını duyurdu.

• ABD Savunma Bakanı James Mattis: “Başkanların her zaman her konuda lekesiz ortaklarla çalışma özgürlüğü olmuyor... Ne CIA’in ne de Suudi hükümetinin bunu tam olarak tespit etmiş olduğuna inanmıyorum.”

• Trump: “Bu olayın örtölmeye çalışılma biçiminden nefret ediyorum. Şunu söyleyebilirim ki Veliht Prens bu durumdan benden daha fazla nefret ediyor.”

• Fransa, cinayetle ilişkisi bulunan 18 kişiye ülkeye giriş yasağı getirdi.

24 KASIM

- Cemal Kaşıkçı'nın kızları Noha ve Raza'nın The Washington Post'ta, "Biz Cemal Kaşıkçı'nın kızlarıyız: Işığının asla sönmeyeceğine söz veriyoruz" başlıklı yazı kaleme aldı.

Makaleden: "Babamız tüm mahkemeleri ve seyahatleri boyunca ülkesinden umudunu asla kesmedi çünkü aslında babam bir muhalif değildi."

26 KASIM

- Güvenlik güçleri, Yalova'nın Termal ilçesinde iki Suudi iş adamının villalarında arama başlattı.

• İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı: "Plan dâhilinde ülkemize gelerek Cemal Kaşıkçı'nın öldürülmesi olayını gerçekleştiren şüphelilerden Mensur Osman M. Aba Hüseyin'in olaydan bir gün önce, 1 Ekim'de Yalova'nın Samanlı Köyü'nde ikamet eden Suudi Arabistan vatandaşı 'Ghozan' kod adlı Muhammed Ahmed A. el-Faozan ile iletişim kurduğu tespit edilmiştir... Yapılan bu görüşmenin, Kaşıkçı'nın cesedinin parçalara ayrıldıktan sonra yok edilmesine yönelik olduğu değerlendirilmektedir."

- Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, uluslararası bir soruşturmada Türkiye'nin tam iş birliği yapacağını söyledi.

27 KASIM

- Cinayetten sonra ilk yurt dışı turuna çıkan Veliht Prens Bin Selman; Bahreyn, BAE ve Mısır'ın ardından geldiği Tunus'ta protestolarla karşılandı.

- Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, Alman gazetesi Süddeutsche Zeitung'a konuştu:

"Gizli servisler, kaynaklarını açıklamıyor ancak ben bunları dinledim. Kaşıkçı 7 dakika içinde öldürülüyor. Bu, kasıtlı bir cinayettir. Geri dönmeye ikna edemedikleri için öldürme kararını verdiler. Adli tıp uzmanının nasıl talimat verdiği duyuluyor. Vücudu parçalarken müzik dinlemeliymiş. Bunu keyifle yaptığı anlaşılıyor. O, insanları parçalamayı seviyor. Bu iğrenç."

- Cumhuriyetçi Senatör Lindsey Graham: "Eğer kanıtlar Muhammed Bin Selman'ın cinayete ilişkili olduğunu gösteriyorsa Senato'nun bunu belirten bir açıklama yapması için gerekli adımları atacağım."

28 KASIM

- Eski ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton: "Başkonsolosluk'ta olanların örtbas edilmesinin parçası olan bir başkanımız var."

- ABD Dışişleri Bakanı Pompeo, CIA raporuna ilişkin "Cinayette Veliht Prens'in dahlinin olduğuna dair açık bir delilimiz yok. Ne istihbaratta ne de kimsede açık bir delil var." dedi.

- Trump: "Veliht Prens Bin Selman, Kaşıkçı cinayetinde rolü olduğunu reddediyor, çevresindeki insanlar reddediyor. CIA de onaylayarak onun yaptığını söylemedi. CIA öte yandan 'O yapmadı' da demedi."

29 KASIM

- Suudi Arabistan'ın Washington Büyükelçiliği'nin bulunduğu caddeye Kaşıkçı'nın adının verilmesi kararı alındı.

- Kanada, Kaşıkçı olayına ilişkin 17 Suudi vatandaşına yaptırım kararı aldı.

30 KASIM

- Veliht Prens Bin Selman Arjantin'de düzenlenen G20 zirvesine katıldı. Trump'la görüşemeyen Veliht Prens, Fransa Cumhurbaşkanı Macron, İngiltere Başbakanı May, Çin Devlet Başkanı Şi Cinping ve Hindistan Başbakanı Narendra Modi ile bir araya geldi. Liderler huzurunda kendini savunmaya çalışan Bin Selman, "Suç sabit olmadıkça Suudi Arabistan suçlanamaz." dedi.

- Fransa Cumhurbaşkanı Macron, Veliht Prens Bin Selman'dan Kaşıkçı cinayetine ilişkin yürütülen soruşturmaya uluslararası uzmanları dâhil etmesini istedi.

01 ARALIK

- Cumhurbaşkanı Erdoğan, G20 Liderler Zirvesi'nde Kaşıkçı cinayetine de değindi.
- CIA raporunda Veliaht Prens Bin Selman'ın Kaşıkçı öldürüldüğü sırada infaz ekibini denetleyen danışmanına 11 mesaj gönderdiği ve "öldürme emri vermiş olabileceği" bilgisi yer aldı. Raporda CIA'in Veliaht Prens'in cinayetdeki rolüne ilişkin "yüksek inanca" sahip olduğu bildirildi.

02 ARALIK

- Kanada Başbakanı Justin Trudeau: "Kaşıkçı cinayetiyle ilgili daha iyi yanıtlara ihtiyaç var."
- Veliaht Prens Bin Selman Moritanya'ya gitti.

03 ARALIK

- CNN International, Kaşıkçı'nın Kanada'da yaşayan Suudi aktivist Ömer Abdülaziz'e WhatsApp mesajlarında Veliaht Prens Bin Selman'ı sertçe eleştirdiğini ve öldürülmesinde bu mesajlaşmaların faktör olabileceğini ortaya çıkardı.
- Veliaht Prens Bin Selman Cezayir'e gitti.

04 ARALIK

- CIA Başkanı Haspel'in cinayet hakkında ABD Senatosu'nu bilgilendirmesinin ardından konuşan Cumhuriyetçi Senatör Graham: "Veliaht Prens Bin Selman bitmiş durumda. Cinayette mümkün olan en yüksek seviyede suç ortağı olduğunu düşünüyorum. ABD'ye güvenilir bir ortak olacağını sanmıyorum. Veliaht Prens, ülke yönetiminde olduğu sürece Suudi Arabistan'a silah satışını destekleyemem." değerlendirmesini yaptı.
- Washington Post Yayın Kurulu: "Veliaht Prens Bin Selman'a yaptırım uygulanmaz ve kontrol altına alınmazsa bu Prens, ABD'nin Orta Doğu'daki çıkarlarına zarar vermeye devam edecek. Kongre harekete geçmeli."

05 ARALIK

- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından eski Kraliyet Divanı Danışmanı Kahtani ve İstihbarat Başkan Yardımcısı Asiri hakkında "tasarlayarak, canavarca hisle veya eziyet çektirerek kasten öldürme" suçundan tutuklamaya yönelik yakalama kararı çıkarıldı.
- Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, "Soruşturma devam ediyor, sonuna kadar gideceğiz. Tikanıklık olursa uluslararası bir soruşturmaya gitmekten çekinmeyiz."
- Suudi Gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın öldürülmesine ilişkin belgesel hazırlayacağı kaydedilen ABD'li ünlü sinema oyuncusu Sean Penn, cinayetin işlendiği Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu önünde çekim yaptı.

06 ARALIK

- ABD'nin önde gelen senatörlerinden Cumhuriyetçi Lindsey Graham, Marco Rubio ve Todd Young ile Demokrat senatörler Dianne Feinstein, Ed Markey ve Christopher Coons, Veliaht Prens Bin Selman'ın Kaşıkçı cinayetinden sorumlu tutulmasını öngören tasarıyı Senato'ya sundu. Tasarıda Veliaht Prens'in suç ortağı olduğundan "yüksek derecede emin" olduğu belirtildi.

Tasarıda, Suudi Prens Muhammed Bin Selman'ın cinayeti işleyen güvenlik timini kontrol ettiğine vurgu yapılırken, "Bu durum, bu iğrenç işi yürütme planının başında Veliaht Prens'in olduğunu gösterir." ifadesi kullanıldı.

ERDOĞAN G20'DE KAŞIKÇI CİNAYETİNİ GÜNDEME GETİRDİ

“Bu vahşi cinayetin emrini vereninden uygulayanına kadar tüm sorumluları ortaya çıkartılmadan ne İslam dünyasının ne de dünya kamuoyunun tatmin olması mümkün değildir.”

Hadiseden haberdar olduğumuz andan itibaren Kaşıkçı cinayetini aydınlatmak için tüm imkânlarımızı seferber ettik. Suudi yönetimi tarafından önce inkâr edilen, ardından çarpıtılmaya çalışılan ve nihâyetinde kabullenilen bu cinayet, Türkiye'nin kararlı tavrı sayesinde açığa çıkmıştır. Biz, bu olayı asla siyasi bir mesele olarak görmedik, görmeyeceğiz. Bizim için bu olay alçakça bir cinayettir ve öyle de kalacaktır.

Adli ve idari makamlarımızın Suudi Arabistan'dan cinayet soruşturması konusunda gerekli desteği göremediğini üzüntüyle belirtmek isterim. Veliht Prens'in “suç sabit olmadıkça kimseyi suçlayamayız” yaklaşımını kabullenmek mümkün değildir. Zira 15 kişinin Suudi Arabistan'dan 2 uçakla İstanbul'a gelmesine ve İstanbul'da daha önce kendi ifadeleriyle planlı bir operasyon olduğunu söylemelerine rağmen, akabinde bundan da kendilerinin vazgeçtiklerini görüyoruz.

Hatta bu öyle bir durum arz ediyor ki bizzat Dışişleri Bakanları bu konuyla ilgili olarak daha önce bunu inkâr ederken ve yine yetkililerin Cemal Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk'tan çıkıp gittiğini söylemelerine rağmen... Kaşıkçı Başkonsolosluk'tan çıkıp gidiyor; dışarıda kim var, nişanlısı var. Nişanlısını zaten içeri almadılar ve Cemal Kaşıkçı konsolosluk binasını terk ettiği zaman nişanlısının yanına niye gelmesin, onu niye alıp da oradan öyle ayrılmasın? Bütün bunlar hep kendilerinin tezatlarıdır, kendi yalanları olarak ortaya çıkmıştır ve ortada daha sonra Cemal Kaşıkçı'nın 7,5 dakika içerisinde boğularak öldürüldüğünün belgeleri var, ifadeleri var. Biz bunları dünya ile paylaştık. Bizden kimler istediye bu belgeleri kendileriyle paylaştık.

Türkiye burada açık ve net bu bilgileri, belgeleri ABD başta olmak üzere Suudi Arabistan'a, İngiltere'ye, Almanya'ya, Fransız yetkililere, kim istediye hepsine verdik ve şu andan itibaren de biz her an buna hazırız çünkü bu sadece Türkiye'nin meselesi değildir. Hatta biz suçun işlendiği yerin İstanbul olması sebebiyle

bu suçluları bize vermelerini istedik. Suudi yetkililer hâlâ bunu bize vermiyor, veremiyor. Şimdi “Biz yargılıyoruz.” diyorlar. İçeride 22 kişinin şu anda tutuklu olduğunu ve bunların içerisinde idamla yargılanacak olanların olduğunu söylüyorlar. Veliht Prens “Ben Başsavcı'mı size gönderebilir miyim?” dediğinde “Buyurun gönderin.” dedim. Başsavcı geldi ve İstanbul'da Başsavcı'mla görüşmelerini yaptılar ancak Suudi Arabistan'dan gelen Başsavcı ne yazık ki kendi bilgi, belgelerini benim Başsavcı'mla İstanbul'da görüşmedi, paylaşmadı, ona vermedi. Sadece bizden istediler.

Bizim Başsavcı'mız elimizdeki bilgi, belgeleri de ayrıca kendine verdi. Ben Hadimul Haremeyn Şerifeyn ile de iki kez görüştüm. Onunla da bu bilgileri paylaştık. Şimdi süreci takip ediyoruz ama dediğim gibi bu hele hele siz değerli basın mensupları için çok daha önemli, sadece Türkiye'nin değil, tüm dünyanın meselesidir. Biz şu ana kadar Suudi Arabistan makamlarından cesedin akıbetini yerel iş birlikçiler ifadesini kullanan Dışişleri Bakanı'na, ona da sorduk: “Kimdir bu yerel iş birlikçileri, bunu bize açıklayacaksınız.” Bu yerel iş birlikçiler, kimliği ve istihbarat görevlilerinden emirleri kimden aldığına dair sorularımızın cevabını alamadık.

Adli soruşturmayı yürüten Başsavcılığımızın Suudi Arabistan'da tutuklu bulunan cinayet zanlılarına erişimi ne yazık ki bulunamıyor. Bu kişilerin Türkiye'de yargılanmalarının uluslararası toplumda oluşabilecek soru işaretlerinin ortadan kaldırılmasına faydalı olacağına inanıyorum. Bu vahşi cinayetin emrini vereninden uygulayanına kadar tüm sorumluları ortaya çıkartılmadan ne İslam dünyasının ne de dünya kamuoyunun tatmin olması mümkün değildir. Bizim Suudi Arabistan devletini ve kraliyet ailesini yıpratmak veya zarar vermek gibi bir niyetimiz asla yoktur. Cinayetin tüm yönleriyle ortaya çıkarılması ve sorumluların tamamının yargılanmalarının Suudi Arabistan'ın da çıkarına olacağına inanıyoruz.

09 ARALIK

• New York Times gazetesi, Kaşıkçı cinayetinden sonra ABD Başkanı Donald Trump'ın damadı ve başdanışmanı Jared Kushner'in Suudi Arabistan Veliht Prensi Muhammed Bin Selman ile ilişkisini ortaya koydu.

New York Times: “Kaşıkçı cinayetinden sonra Kushner ve Selman'ın 10 Ekim'de sadece bir kez telefonda görüştüğü ve bu görüşmeye Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton'ın da katıldığı bilgisi verildi ancak ABD'li yetkililere göre Kushner ve Selman gayri resmi bir şekilde görüşmeye devam etti. Kushner, Selman'a fırtınayı dindirmesi ve daha fazla utanç verici eylemlerden kaçınması yönünde tavsiyeler verdi.”

• Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Adil el-Cübeyr, ülkesinin, Kaşıkçı cinayetiyle ilişkisi bulunan vatandaşlarını Türkiye'ye teslim etmeyeceğini açıkladı.

10 ARALIK

• Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Reuters haber ajansı-na yaptığı yazılı açıklamada Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Adil El Cübeyr'in Kaşıkçı'nın katillerinin Türkiye'ye iade edilmesi talebine verdiği yanıtın hayal kırıklığı yarattığını belirtti.

Altun: “Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Adil El Cübeyr'in, Gazeteci Kaşıkçı'nın katillerinin Türkiye'ye iade edilmesi talebimize verdiği yanıt hayal kırıklığı yaratmıştır... Aralarında bir otopsi uzmanının da olduğu Suudi istihbarat görevlileri, bu cinayeti işlemek maksadıyla Türkiye'ye gelmiştir. Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosu'nun da bu suçun ortağı olduğu anlaşılmaktadır. Bu koşullarda katillerin Türk mahkemeleri tarafından yargılanması son derece doğaldır.”

• ABD'de Kaşıkçı cinayeti soruşturması hakkında briefing alan ve Kaşıkçı'nın son anlarının ses kaydının çevirisini gören bir kaynağa dayandıran Amerikan CNN televizyonunun haberine göre, Kaşıkçı'nın öldürülmeden önceki son sözleri “Nefes alamıyorum.” oldu.

• Kaşıkçı, Amerikan Time dergisinin her yıl seçtiği “yılın kişisi” unvanı için finale kalan isimler arasında yer aldı.

12 ARALIK

• ABD'nin Birleşmiş Milletler Daimi Temsilcisi Nikki Haley, Kaşıkçı cinayetinden “Suudi hükûmetinin başı” olarak nitelediği Veliht Prens Muhammed Bin Selman'ı sorumlu tuttu.

Haley: “Kaşıkçı cinayetinin sorumlusu Suudi yönetimi ve yönetimin başı Muhammed Bin Selman'dır. Cezasız kalmamalılar... Suudilerle ciddi bir konuşma yapmamız lazım. Onlara buna göz yummayacağımızı ve bir daha bunun olmaması gerektiğini söylememiz lazım.”

• İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, Kaşıkçı cinayetine ilişkin, “İstanbul'da yaşananlar korkunç. Her ülke bu konuyla ilgili ne yapacağına karar vermeli ama Suudi Arabistan'da istikrar bozulursa sadece Orta Doğu'da değil tüm dünyada istikrar bozulur.” diyerek Suudi Arabistan'a desteğini yineledi.

13 ARALIK

• ABD Senatosu Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Bob Corker tarafından sunulan ve Gazeteci Kaşıkçı cinayetinden Suudi Arabistan Veliht Prens'i Muhammed Bin Selman'ı sorumlu tutan ortak karar tasarısı, ABD Senatosu'nda kabul edildi.

Tasarıda, Senato'nun Kaşıkçı cinayetinin Veliht Prens Bin Selman tarafından emredildiğine inandığı belirtilirken, Riyad yönetimine de “Kaşıkçı cinayetine dahil olan herkesten hesap sorması” çağrısı- na bulunuldu.

14 ARALIK

• Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kaşıkçı cinayetine ilişkin ses kayıtlarının Kaşıkçı'yı öldürmek için gelenlerin Veliht Prens Bin Selman'ın en yakınındaki kişilerden oluştuğunu ortaya koyduğunu söyledi.

Erdoğan: “Ses kayıtlarından şunu da öğrenmiş olduk. Gelenlerin içinde Veliht Prens'in en yakınında olanlar aktif rol üstlenicisi... İslam dünyasından bazı kesimler ve ülkeler, ne yazık ki hakkı ve hakikati adalet çerçevesi içerisinde söylemediler... Bu işin sıçrayacağı yer neresi olduğu ortaya çıkıyor. İşte BM'de ABD'nin Daimi Temsilcisi Nikki Haley, açıklama yaptı. Açıkça isim verdi. Bu da bir şey gösteriyor. Bütün çıplaklığıyla artık iş ortaya çıkıyor... Haksız yere bir cana kıymanın, inancımızdaki yeri ortadayken, üstelik de gerçekten insanlık dışı bir yöntemle işlenen bu cinayetin takibini neredeyse şu anda tek başımıza yapıyoruz.”

• CIA Direktörü Gina Haspel'in Senato'da verdiği Kaşıkçı cinayeti briefingine atıfta bulunan Senato Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Bob Corker, “Hayatımda bu kadar ikna edici delilin olduğu bir istihbarat briefingi görmedim.” diyerek “Elimizde kontrolden çıkmış bir Veliht Prens (Muhammed Bin Selman) var. En son yapılan istihbarat briefingdeydim. Son 12 yıldır katıldığım en açık ve net bir istihbarat briefingiydi.” dedi.

15 ARALIK

• Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, Suudi Arabistan'ın yürüttüğü soruşturmada elde edilenlere ilişkin bilgileri olmadığını söyledi.

Çavuşoğlu: “Cumhurbaşkanı Erdoğan, bizim tarafımızdan yürütülen soruşturmanın gayet şeffaf ve güvenilir olduğunun altını net bir şekilde çizdi. Suudi tarafının yürüttüğü soruşturmada elde edilenlere ilişkin bizde bir bilgi yok. O soruşturma da şeffaf ve güvenilir olmalı. Türkiye bu konunun peşini bırakmayacak, sonuna kadar üzerine gidecek.”

16 ARALIK

• BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, Katar'daki 18. Doha Forumu kapsamında gazetecilere yaptığı açıklamada Kaşıkçı cinayetiyle ilgili "güvenilir bir soruşturma" yapılması çağrısında bulunarak suçluların cezalandırılmasının esas olduğunu belirtti.

• Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, 18. Doha Forumu kapsamında düzenlenen özel oturumda Kaşıkçı'nın cansız bedene ne olduğunu Türk hükümetinin bilip bilmediğine ilişkin soruya, "Bedeninin parçalara ayrıldığını ve Başkonsolosluk binasının dışına çıkarıldığını biliyoruz ama cansız bedenin nerede olduğunu bilmiyoruz. Asıl soru bu. Bunun yanıtını bulmalıyız. En sonunda yerel iş birlikçilerin de olduğunu itiraf etmek zorunda kaldılar ancak bu yerel iş birlikçinin adını hâlâ paylaşmadılar." yanıtını verdi.

17 ARALIK

• Suudi Arabistan, ABD Senatosu'nun Kaşıkçı cinayetinden Suudi Veliht Prens Muhammed Bin Selman'ı sorumlu tutan kararının "asılsız ve kanıtsız iddialar sonucunda alındığını" ileri sürdü.

• "Beyaz Saray Ortakları (White House Fellows)" adı verilen danışmanlık programı katılımcılarından lobi faaliyetleri yürüten Richard F. Hohlt, ABD Adalet Bakanlığı'na yaptığı bildirimde Suudi Arabistan hükümeti ile lobi ilişkisini askıya aldı. Kaşıkçı cinayetinin ardından aralarında BGR, Gibson, Dunn&Crutcher ve Glover Park Group'un bulunduğu çok sayıda lobi firması da Suudi hükümetiyle iş ilişkisini sonlandırmıştı ancak bunların ortaklarından veya çalışanlarından hiçbirisi Hohlt gibi doğrudan Beyaz Saray'a bağlı çalışmıyordu.

18 ARALIK

• Wall Street Journal, Veliht Prens Bin Selman'ın yakın danışmanlarından ve Kaşıkçı cinayetinin planlayıcısı olduğu öne sürülen Suud el-Kahtani'nin Suudi Arabistan'da tutuklu kadın aktivistlere yapılan işkencelerde yer alan isimlerden olduğunu öne sürdü.

19 ARALIK

• Anadolu Ajansı, Kaşıkçı'yı planlı bir cinayetle ortadan kaldırmak için Suudi Arabistan'dan gelen 15 kişilik infaz timinin farklı zamanlarda Türkiye'ye girişleri, Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsoloslugu ile konuta geliş ve çıkışları ile havalimanından ayrılışlarına ilişkin yeni fotoğraflara ulaştı.

Soruşturma kapsamında 80 noktada bulunan 147 güvenlik kamerasından elde edilen 3 bin 500 saatlik görüntü özel ekip tarafından incelendi.

20 ARALIK

• Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, Kaşıkçı cinayeti konusunda Türkiye'nin çok titiz davrandığını söyledi.

Adalet Bakanı Gül: "Cumhurbaşkanımızın bu konudaki öncülüğünde idari kurumların kapasitesi sonuna kadar kullanıldı. Sürecin uluslararası topluma taşınması gerçekten büyük bir başarıyla sürdürüldü. Kaşıkçı cinayetinin, hunharca işlenen bu cinayetin, Türkiye'nin titizliği olmasaydı üstü örtülecekti... Olayın üstünün örtülmesi hususunda belli çevreler büyük gayret gösterdi ama olay Türkiye'de işlendiği için yargı yetkisi Türkiye'dedir."

• Suudi Arabistan'da Kaşıkçı cinayetinin ardından Genel İstihbarat Başkanlığı'nı yeniden yapılandırma çalışmaları kapsamında 3 yeni alt birim oluşturulmasına karar verildi.

22 ARALIK

• İnsan hakları örgütü Reprieve'in Direktörü Maya Foa, Suudi Arabistan'la ilgili yayımladıkları rapora ilişkin açıklamalarında Cemal Kaşıkçı cinayetinin Suudi rejiminin yöneticilerinin vahşetini ortaya koyduğunu belirterek dünyanın Suudi Arabistan'dan siyasi tutukluların ve zayıf göçmen işçilerin idamı konusunda da hesap sorması gerektiğini kaydetti.

23 ARALIK

• The Washington Post'ta yayımlanan Souad Mekhennet ve Greg Miller imzalı yazıda Kaşıkçı'nın "son dönemini Suudi Arabistan'ın boyunduruğunda geçirdiği" görüşü paylaşıldı. Yazıda Kaşıkçı'nın Ekim 2017'de ABD'nin Virginia eyaletindeki arkadaşının evinde kalırken Riyad'dan Veliht Prens Muhammed Bin Selman'a yakın isimlerden eski Danışman Suud el-Kahtani tarafından arandığı belirtildi.

24 ARALIK

• Washington Post gazetesinin Yayın Kurulu, "Cemal Kaşıkçı cinayetinden alınmayan dersler" başlıklı bir makale kaleme aldı. Makalede, şu ifadelere yer verildi:

"Şu ana kadar demokratik Batı, bu tür saldırılara güçlü bir yanıt veremedi. Eğer bu tür suçlar cezasız kalmaya devam ederse, sürgündeki hiçbir muhalif güvende olmaz ve Batı'daki hiçbir başkent yabancı suikast timlerinden kendini koruyamaz. Bu da Muhammed Bin Selman'a yaptıklarının sonucunu göstermenin, silah satışlarından daha önemli olmasının nedenlerinden birisidir. ABD ve diğer demokrasiler, onun yaratmaya çalıştığı hukuksuz dünyaya katkı sağlamayacak."

26 ARALIK

• MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, Cemal Kaşıkçı cinayetine ilişkin hükümetin olayı hassasiyetle, yakinen takip etmesi ve uluslararası ilişkiler bağlamında anlatmasının önemine vurgu yaparak cinayetin faillerinin Türkiye'ye getirilip yargılanması gerektiğini söyledi.

• Riyad yönetimi, Suudi Gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın öldürülmesinin ardından üst düzey görevlerde ikinci defa değişikliklere gitti. Bu kez başta Dışişleri Bakanı olmak üzere bazı bakanlar görevden alındı, yeni atamalar yapıldı. Uzmanlar, Suud yönetiminin Kaşıkçı cinayetiyle ilgili uluslararası tepkilerin ardından Veliht Prens Bin Selman'ın "koltuğunu ve yetkilerini korumak" için bu adımı attığı yorumunu yapıyor.

27 ARALIK

• Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Kaşıkçı cinayetiyle ilgili BM'ye başvurmak için bazı ülkelerle temaslarının devam ettiğini söyledi.

Çavuşoğlu: "Biz bugüne kadar şeffaf davrandık ve bu cinayetin aydınlatılması için ne gerekiyorsa yaptık ve bilgileri, belgeleri dünya kamuoyuyla paylaştık ama Suudi Arabistan'dan hiçbir gelişme yok... O zaman uluslararası bir soruşturmaya ihtiyaç var. Ancak Birleşmiş Milletler (BM) soruşturması için, gerçeklerin araştırılması için kurulacak komisyonlardan bahsetmiyorum, BM soruşturması için de BM Güvenlik Konseyi'nden karar çıkması lazım ama o 5 ülkeden bir tanesi hayır derse böyle bir soruşturma da açılmayacak."

28 ARALIK

• İtalya Başbakanı Giuseppe Conte, Kaşıkçı cinayetinde bedeli ne olursa olsun gerçeğin ortaya çıkarılması gerektiğini söyledi.

Conte: "Avrupa'daki diğer partnerleri ve İtalyan hükümeti adına, Prens Bin Selman'dan Kaşıkçı cinayetinde gerçeğin ortaya çıkarılması için yerel yönetimler tarafından uluslararası standartlara uygun, eksiksiz ve tam bir yargılama istendi."

• Suudi Arabistan'ın yeni Dışişleri Bakanı İbrahim el-Assaf, göreve atanmasının ardından yaptığı ilk konuşmada Kaşıkçı cinayeti hakkında ülkesinin değişimden geçtiğini söyledi. Assaf, cinayetin ülkesinde derin bir üzüntü yarattığını ve uluslararası tepkilere neden olan bu cinayet sonrasında ülkesinde kriz değil değişim yaşandığını öne sürdü.

30 ARALIK

• Adalet Bakanı Abdulhamit Gül: "Kaşıkçı cinayeti Birleşmiş Milletler dâhil, uluslararası tüm mekanizmalar dâhil nereye gitmesi gerekiyorsa Türkiye olarak bu konunun sonuna kadar takipçisi olacağız, asla bu konu kapatılmayacak. Temel yaşam hakkına, bir insan hayatına kastedilen bir meselenin Türkiye olarak sonuna kadar takipçisi olmaya devam edeceğiz."

03

OCAK (2019)

• Suudi Arabistan'da Kaşıkçı cinayeti davasının ilk duruşması görüldü. Dava-da 5'i idam talebiyle yargılanan 11 sanık Riyad'da avukatlarıyla birlikte ilk kez hâkim karşısına çıktı. İddianameyi dinleyen sanıklar, mahkeme heyetinden savunma yapabilmek için süre talep etti. Suudi Arabistan Başsavcılığı, mahkemenin gerekli soruşturmayı sürdürmesi için duruşmanın ileri bir tarihe ertelendiğini açıkladı. Başsavcılığın açıklamasında 5 sanık için istenen idam talebi de dâhil mahkemeden 11 sanık hakkında “Şeriat yasalarının gereğinin uygulanmasını talep ettiği” bilgisi yer aldı.

04

OCAK (2019)

• BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Sözcüsü Ravina Shamdasani, Gazeteci Cemal Kaşıkçı cinayetiyle ilgili Suudi Arabistan'da görülmeye başlayan davayı takip ettiklerini belirterek “Bu olayın en başından beri adalete vurgu yapıyoruz ve uluslararası aktörlerin müdahil olduğu bağımsız bir soruşturma çağrısında bulunuyoruz.” dedi.

07

OCAK (2019)

• Washington Post gazetesi, Kaşıkçı cinayetini düzenleyen ekibin başında olduğu iddia edilen Suud el-Kahtani'nin cinayetin ortaya çıkmasının ardından sırra kadem bastığını ve akıbeti hakkında çelişkili bilgiler olduğunu yazdı.

10

OCAK (2019)

• Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi'nce Levent'teki Suudi Arabistan İstanbul Başkonsolosluğu önünde Suudi Gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın katledilmesinin 100. günü dolayısıyla yapılan basın açıklamasında 2 Ekim 2018'de Suudi Arabistan'ın İstanbul'daki Başkonsolosluk binasına giren Kaşıkçı'nın Suudi yetkililer tarafından “zorla kaybedildiği” aktararak “Kaşıkçı'nın akıbetine dair bir soruşturma başlatan Türk yetkilileri, Kaşıkçı'nın Konsolosluk binasında boğularak öldürüldüğü ve vücudunun parçalara ayrıldığı sonucuna vardı. Vahşice katledilen Kaşıkçı'nın bedeni hâlen bulunamadı. Tam da bu nedenle, katledilmesinin yüzüncü gününde, Kaşıkçı'nın son görüldüğü sokağın adını ‘Cemal Kaşıkçı’ olarak değiştirdik. Bu sembolik eylemle Kaşıkçı için adalet talebimizi yineliyoruz.” ifadelerine yer verildi.

11

OCAK (2019)

• Suudi Gazeteci Cemal Kaşıkçı, Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu'nda cinayete kurban gitmesinin 100'üncü günü dolayısıyla ABD Kongresi'nde düzenlenen etkinlikte anıldı.

Etkinlikte konuşan ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi, ABD yönetiminin Kaşıkçı cinayetine yönelik tavrını eleştirerek “Ticari menfaatlerimizin yaptığımız açıklamalar ve eylemlerimize üstün gelmesine karar verdiğimizde tüm ahlaki yetkinliğimizi kaybetmişiz demektir.” ifadelerini kullandı. Kaşıkçı'nın ölümünü “vahşet” olarak niteleyen Pelosi, Kongre'nin Kaşıkçı cinayetine dair bilgileri gün yüzüne çıkarma ve cinayetin faillerinden hesap sorma konusunda kararlı olduğunu belirtti.

28

OCAK (2019)

• Birleşmiş Milletler (BM) Yargısız ve Keyfi İnfazlar Özel Raportörü Agnes Callamard, Gazeteci Cemal Kaşıkçı cinayetine yönelik uluslararası soruşturma kapsamında Türkiye'ye geldi.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun kabul ettiği Callamard ve beraberindeki uzmanlar, 28 Ocak-3 Şubat'taki ziyaretlerinde diğer Türk yetkililerle de görüşecek. Callamard, soruşturma sürecinde elde ettiği bilgileri ve soruşturmaya ilişkin tavsiyelerini BM İnsan Hakları Konseyi'nin hazirandaki oturumunda rapor olarak sunacak.

Çavuşoğlu, cinayetin uluslararası boyuta taşınması yönünde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimat verdiğini söyleyerek, Callamard'ın ocak sonunda Türkiye'yi ziyaret edeceği bilgisini paylaşmıştı.

TÜRKİYE ÖRTBASA İZİN VERMEDİ

Ankara, konuya Suudi Arabistan'la ikili ilişkileri açısından değil, işlenen suçun aydınlatılması sorumluluğuyla yaklaştı. Savcılık, cinayet günü hızlıca harekete geçerek soruşturma başlattı.

Dışişleri Bakanlığı, Suudi Arabistan Büyükelçisi'ni çağırarak durumun derhal aydınlatılmasını istedi.

Suudi tarafının harekete geçmemesi üzerine Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Takibindeyim, kovalıyorum, buradan çıkacak sonuç neyse onu da dünyaya bizler bildireceğiz." açıklamasını yaptı. Aynı gün Dışişleri Bakanlığı, Suudi Büyükelçi'yi ikinci kez çağırarak izahat talebini yineledi.

Erdoğan'ın bu çıkışı dünya kamuoyunu harekete geçirdi. Dış basın ve Batı hükümetleri Kaşıkçı olayını sorgulamaya başladı; art arda açıklamalar geldi.

Kral Selman Bin Abdulaziz'le telefonda görüşmeler yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kral Selman'ı "Hadi-mül Hameyn" sıfatıyla anarken, onu "cinayetin azmettiricileri"nden özenle ayırdı.

Türk yetkililer, Suudi tarafından iyi niyetli iş birliği göstermesini beklerken bunun oyalamaya dönüşmesine fırsat vermedi. Türkiye ve dünya kamuoyu hadiseyle ilgili doğru ve hızlı şekilde bilgilendirildi.

Cinayete dair dünya kamuoyuna sağlanan kanıtlar, Suudi yönetimini duruma açıklık getirmek için adım atmaya zorladı. Ankara, oyalama taktiklerini sonlandırmayı için ses kayıtlarının çözümlemelerini Suudi yönetimine de verdi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın cinayete karışan 18 kişinin İstanbul'da yargılanmasını ve Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu'nun da 14 Kasım'da uluslararası soruşturmayı gündeme getirmesi Suudi yönetimini harekete geçirdi.

Suudi Arabistan Başsavcılığı, soruşturmanın "kısmi" sonuçlarını açıkladı ancak açıklamalar tatmin etmekten uzaktı.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından eski Kraliyet Divanı Danışmanı Kahtani ve İstihbarat Başkan Yardımcısı Asiri hakkında, "tasarlayarak, canavarca hisle veya eziyet çektiler kasten öldürme" suçundan tutuklamaya yönelik yakalama kararı çıkarıldı.

SUUDİ ARABİSTAN'IN ÇELİŞKİLERİ

İLK ÖNCE, Suudi Arabistan Krallığı, Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk'ta bulunduğunu inkâr etti. İki gün **SONRA,** Krallığın resmi Twitter hesabındaki paylaşım ile Suudi gazetecinin binadan çıktıktan sonra ortadan kaybolduğu iddia edildi.

ÖNCE, Velihaht Prens Bin Selman, "Türkiye'nin, İstanbul Başkonsolosluğu'muzu aramasına izin vermeye hazırız." dedi. **SONRA,** Türk yetkililerin incelemeleri geciktirilip zorlaştırıldı. Başkonsolos Uteybi, konutunda arama yapılacağı sırada Türkiye'den ayrıldı.

ÖNCE, Suudi yetkililer Türkiye'ye ortak çalışma grubu kurmayı teklif etti ama **SONRA,** Suudiler işe yarayacak hiçbir paylaşım yapmadı; sadece Türkiye'nin elindekilerini öğrenmeye çalıştı.

ÖNCE, Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk'ta öldürüldüğünü inkâr eden Suudi makamları, **SONRA** görüşmede çıkan "arbede sonucu" öldüğünü açıkladı. Suudi Arabistan Dışişleri Bakanlığı, 20 Ekim'deki açıklamasında planlı cinayetin üzerini örtmeye çalıştı.

ÖNCE, Riyad yönetimi Kaşıkçı'nın Başkonsolosluk'tan sağ çıktığını ispat eden hiçbir delil ortaya koyamadı; kameraların o esnada bozuk olduğunu öne sürdü. **SONRA,** Suudi Başsavcılığı, cinayete ilgili suçlularından birinin Başkonsolosluk'taki kameraları bozduğunu açıkladı.

Suudiler, Türk makamlarının Riyad'dan cinayet için gelen 15 kişilik ekibi ortaya çıkarması üzerine **ÖNCE,** bu kişilerin sefaretlere rutin ziyaretlerde

bulunan "teknik ekipler" olduğunu savundu. **SONRA,** Suudi Başsavcılık, cinayete ilişkisi olan 18 kişiyi gözaltına aldığını duyurdu. 21 şüpheliden 11'ine suç isnat edip bunların 5'i için idam istedi; bu kişilerin kimliklerine dair açıklama yapmadı.

Suudi makamlar **ÖNCE,** yönetimin cinayete ilgili bilgisi olmadığını savundu. **SONRA,** Kral Selman duruma müdahil olup Kraliyet Divanı Danışmanı Kahtani ve İstihbarat Başkan Yardımcısı Asiri gibi çok üst düzey isimleri görevden uzaklaştırdı.

ÖNCE, Kral Selman İstihbarat'ın 2 numarasını görevden aldı ama **SONRA,** Dışişleri Bakanı Adil el-Cübeyr, "Olaydan üst düzey istihbarat yetkililerinin de haberi yoktu." dedi.

ÖNCE, Suudi Başsavcılığı infaz timinin Kaşıkçı'yı öldürmek için değil, ikna etmek amacıyla İstanbul'a geldiğini açıkladı. **SONRA,** Kaşıkçı'nın binaya adım attıktan sadece 7,5 dakika sonra katledildiği, ikna için müzakereye zaman harcanmadığı ortaya çıktı.

ÖNCE, Suudi Başsavcılığı, infaz timindekilerin "müzakere" görevlileri olduğunu savundu. **SONRA,** Kaşıkçı'yı öldürenlerin profesyonel alet ve becerilere sahip olduğu anlaşıldı.

ÖNCE, Suudi Başsavcılığı, infaz timinin öldürme amacıyla gelmediğini savundu; **SONRA,** delilleri yok etmek için Adli Tıp Kurumu Başkanı Tubeyki'nin İstanbul'a geldiğini bildirdi. Tubeyki'nin Kaşıkçı'nın cesedini müzik dinleyerek parçaladığı, ses kayıtlarına girdi.

ÖNCE, Suudi makamları, 31 Ekim'de Türk yetkililere yazı yazarak cinayet timinin "yerel iş birlikçi"si bulunmadığını söyledi; **SONRA,** 15 Kasım 2018'de düzenlediği basın toplantısında cesedin sözde yerel iş birlikçiye teslim

edildiğini öne sürdü, buna karşın, cesedi teslim edecek kadar güvenilen sözde iş birlikçinin isim ve fotoğrafının ellerinde bulunmamasını izah edemedi.

SONRASINDA... Cesedin nerede olduğu, Suudi İstihbaratı'nın sözde yerli iş birlikçiyle ne zaman iletişime geçtiği, iş birlikçi gerçekten varsa kimlik ve fotoğrafının neden bulunmadığı, Suudi yetkililerin Başkonsolosluk içindeki güvenlik kameralarını bozmaya ne zaman karar verdiği, kilit isim Kahtani soruşturmasından neler çıktığı, şüphelilerin isimlerinin neden açıklanmadığı, suç isnat edilen isimlere dair ne tür bulgulara ulaşıldığı, Başkonsolos Uteybi hakkında soruşturma yapıp yapılmadığı ve cinayetin işlendiği saatlerde CIA tarafından tespit edilen yazışmalarda Velihaht Prens Bin Selman ile danışmanı arasında nelerin görüldüğü gibi birçok soru hâlâ yanıt bekliyor.

TRUMP AMERİKAN ÇIKARLARINI GÖZETTİ

9 EKİM: TRUMP'TAN İLK AÇIKLAMA

“Bu konuda endişeliyim. Umarım mevzu bir an önce açıklığa kavuşur. Şu anda bu konuda kimse bir şey bilmiyor.”

10 EKİM: BEKLENTİLERİ YÜKSELTİ

“Bu durum Beyaz Saray’da bizim için çok önemli bir mesele. Sonuna kadar gideceğiz.”

11 EKİM: “ULUSAL ÇIKARLARI” HATIRLATTI

“Suudi Arabistan’a askerî yardımların kesilmesi bizi yaralar.”

13 EKİM: KARARLILIK MESAJLARINA DEVAM ETTİ

“Eğer durum anlatıldığı gibiyse bu, gerçekten çok berbat ve kötü bir durum. Biz bunun sonuna kadar gideceğiz ve bunun ağır cezası olacak.”

15 EKİM: OLAYI VELİAHT PRENS MUHAMMED BİN SELMAN’DAN UZAKLAŞTIRMAYI DENEDİ

“Kral Selman, Kaşıkçı’nın akıbetini gerçekten bilmiyor. Onun aklını okumak istemem ama bana sanki Kaşıkçı’yı öldürenler serseri katiller olabilir gibi geldi. Kim bilir? Bunun sonuna kadar gitmeye çalışıyoruz.”

16 EKİM: VELİAHT PRENS’İ SAHIPLENDİ

“Suudi Arabistan Veliht Prens’i ile konuştum ve Türkiye’deki Başkonsolosluk binasında olup bitenle ilgili hiçbir bilgisi olmadığını söyledi... Cevaplar kısa süre içinde gelecek.”

24 EKİM: KAMUOYU BASKISIYLA AĞIZ DEĞİŞTİRDİ

“Kaşıkçı cinayeti, örtbaslar tarihindeki en kötü örtbastı. Her kim bunu düşündüyse kanımca başı belada.”

1 KASIM: KENDİNİ SUUDİLERDEN AYRIŞTIRMAK İSTEDİ

“Onlar (Suudiler) bana ihanet etmediler ama belki kendilerine ihanet ettiler. Bu işin nasıl sonuçlanacağını göreceğiz.”

18 KASIM: CIA VELİAHT PRENS’İ İŞARET EDİNCE KÖŞEYE SIKIŞTI

“Cinayetin ses kaydını duymak istemedim, dinlemek için bir sebebim de yoktu. Oldukça şiddet dolu, vahşice ve berbatı... Aynı zamanda bir müttefikimiz söz konusu ve birçok noktada çok iyi olan bir müttefiki bırakmak istemiyorum.”

20 KASIM: BULGULARI İNKÂR ETTİ

“Kral Selman ve Veliht Prens, cinayetin işlenmesi ya da planlanması konusunda bilgilerinin olduğunu sert bir şekilde reddediyor. İstihbaratımız bilgileri toplamaya devam ediyor fakat Veliht Prens pekâlâ bu trajik olay hakkında önceden bilgi sahibi olmuş olabilir, belki oldu, belki olmadı... Bunların yanı sıra Kaşıkçı cinayeti hakkında asla tam olarak fikir sahibi olamayız.”

22 KASIM: VELİAHT PRENS’İ SAVUNMAYA DEVAM ETTİ

“Bu olayın örtülmeye çalışılma biçiminden nefret ediyorum. Şunu söyleyebilirim ki Veliht Prens bu durumdan benden daha fazla nefret ediyor.”

KAMUOYU AMERİKAN DEĞERLERİNİ SAVUNDU

Cinayetin üzerine giden ABD basını, katilleri ve onların Veliht Prens’le ilişkilerini ifşa etti. Kongre üyeleri, Veliht Prens’in rolüne işaret edip Trump üzerinde baskı kurdu.

ABD Senatosu Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Cumhuriyetçi Bob Corker:

“Veliht Prens’in gazeteci cinayetine karıştığı oldukça kesin. Pire için yorgan yakmak istemiyoruz ama bir bedel ödenmelidir.”

Kentucky Senatörü Rand Paul:

“Kaşıkçı sağ geri dönene kadar Suudi Arabistan’a askerî yardımlar kesilsin.”

Vermont Senatörü Bernie Sanders:

“Cemal Kaşıkçı’ya ne olduğunu bulmak ve failleri sorumlu tutmak, savunma şirketlerinin kârlarından daha önemlidir.”

New York Times: “Amerikalı istihbarat yetkilileri Veliht Prens’in Kaşıkçı olayında parmağı olabileceğini söylüyor.”

Bir grup ABD Temsilciler Meclisi üyesi,

cinayette Suudi Arabistan’ın rolünün ortaya çıkması hâlinde Trump’ın güçlü ve kapsamlı yaptırımlar uygulamasını istedi.

New York Times Yayın Kurulu:

“Trump, CIA’in verdiği sonucu ve Amerikan değerlerini görmezden gelip Cemal Kaşıkçı cinayetinde Suudi Arabistan’ın anlattıklarını yuttu.”

Cumhuriyetçi Senatör Mike Lee:

“Başkan’ın (Trump) söylediklerine katılmıyorum. CIA’ye göre cinayet emrini Veliht Prens verdi.”

Hillary Clinton:

“Başkonsolosluk’ta olanların örtbas edilmesinin parçası olan bir başkanımız var.”

ABD Merkezi Haberalma Teşkilatı’nın (CIA)

gizli değerlendirmesinde Veliht Prens’in Kaşıkçı’nın öldürüldüğü sırada infaz ekibini denetleyen danışmanına 11 mesaj gönderdiği ve burada “öldürme emrini vermiş olabileceği” ortaya çıkarıldı.

CIA’nın Kaşıkçı cinayetinde Veliht Prens’in rolüne ilişkin “yüksek inanç” sahip olduğu bildirildi.

Washington Post Yayın Kurulu:

“Veliht Prens’e yaptırım uygulanmaz ve kontrol altına alınmazsa bu Prens, ABD’nin Orta Doğu’daki çıkarlarına zarar vermeye devam edecek. Kongre harekete geçmeli.”

Cumhuriyetçi Senatör Lindsey Graham,

CIA Başkanı Haspel’in cinayet hakkında ABD Senatosu’nu bilgilendirmesinin ardından şunları söyledi: “Veliht Prens bitmiş durumdadır. Mümkün olan en yüksek seviyede onun Kaşıkçı cinayetinde suç ortağı olduğunu düşünüyorum. Onun, ABD’ye güvenilir bir ortak olacağını sanmıyorum. O, ülke yönetiminde olduğu sürece Suudi Arabistan’a silah satışlarını destekleyemem.”

AVRUPA’NIN TUTUMU

Kaşıkçı’nın kaybolmasının ardından Avrupalı liderlerden ve Avrupa’nın kurumlarından cinayete art arda tepkiler geldi. Açıklamalarda Suudi Arabistan’a olayı aydınlatma çağrıları yapıp sorumluların cezalandırılması istendi.

İNGİLTERE, ALMANYA VE FRANSA ORTAK BİLDİRİ YAYIMLADI:

“Suudi soruşturmasında şimdiye dek sunulan hipotezlerin inandırıcı olması için olgularla desteklenmesi gerekiyor... Hiçbir şey bu cinayeti haklı gösteremez ve biz bunu en güçlü şekilde kınıyoruz.”

ALMANYA BAŞBAKANI ANGELA MERKEL:

“Suudi Arabistan’a herhangi bir silah ihracatının tarafımızdan yapılmadığı ve buna karşı karar aldığımızı ifade ettik... Failler ortaya çıkarıldıktan sonra AB genelinde gerekenlerin yapılacağını taahhüt etmek isterim.”

İNGİLTERE BAŞBAKANI THERESA MAY:

“Veliaht Prens’e cinayetin sorumlularını teşhis eden, tam, inanılır ve saydam bir soruşturma ile sorumlulardan hesap sorulmasının önemini ilettim. Bu, Kaşıkçı’nın korkunç şekilde cinayete kurban gitmesinden bu yana bizim sürekli verdiğimiz mesajdır.”

FRANSA CUMHURBAŞKANI EMMANUEL MACRON:

“Gerçeğin ortaya çıkması ve olayın aydınlığa kavuşturulmasını bekliyorum. Söylenenler çok ağır şeyler. Fransa, ısrarla ilk sonuçları aşırı kaygı verici bu olay hakkında gerçeğin ortaya çıkarılması için her türlü çabanın gösterilmesini arzu ediyor.”

İSPANYA BAŞBAKANI PEDRO SANCHEZ:

“Kaşıkçı’nın korkunç şekilde öldürülmesini kınıyoruz ancak eğer bana nerede olmam gerektiğini soruyorsanız, İspanya’nın ve stratejik sektörlerin çıkarlarını savunan bir durumdayım.”

AB KONSEYİ BAŞKANI DONALD TUSK:

“En ufak bir ikiyüzlülük izi bile bize utanç getirir. Kimin, kimin çıkarını koruduğunu söylemek benim görevim değil ancak bir şeyden eminim. Avrupa’nın tek çıkarı, arkasında kim olduğuna bakmaksızın tüm detayları ortaya çıkarmaktır.”

AP BAŞKANI ANTONIO TAJANI:

“Sadece suçluların değil, suçun emrini verenlerin de adalet önüne çıkarılacağı titiz ve bağımsız bir soruşturma çağrısında bulunuyoruz.”

AB DIŞ İLİŞKİLER VE GÜVENLİK POLİTİKASI YÜKSEK TEMSİLCİSİ FEDERICA MOGHERINI:

“Bu korkunç cinayete ilişkin tüm detayların açığa kavuşturulması ve suçluların cezalandırılması gerekiyor... Kaşıkçı cinayetine ilişkin soruşturmanın sonucunu uluslararası ortaklarla beraber yakından takip edeceğiz.”

AB SÖZCÜSÜ MAJA KOJANCIC:

“Suudi yetkililerin konuya ilişkin tüm bilgileri sağlaması ve sorumluları yargı önüne çıkarmasını bekliyoruz. Bunun Türk yetkililerle tam bir iş birliği içerisinde yapılması gerekiyor.”

AVUSTURYA DIŞİŞLERİ BAKANI KARIN KNEISL:

“Hem biz hem de AB olayın kapsamlı, güvenilir ve tarafsız bir şekilde soruşturulmasını istiyoruz.”

AVRUPA PARLAMENTOSU:

“Kaşıkçı’nın öldürülmesiyle ilgili ciddi bir uluslararası soruşturmanın açılması çağrısında bulunuyoruz. AP, Suudi Arabistan yönetiminden bu alçak suçu işleyenlerin yakalanıp cezalandırılmasını talep etmektedir.”

G7 ÜLKELERİNİN DIŞİŞLERİ BAKANLARI:

“Suudi Arabistan’ın Türkiye ile tam iş birliği içinde derinlemesine, inandırıcı, saydam ve hızlı bir soruşturma yürütmesi ve Kaşıkçı’nın ölümüyle sonuçlanan koşullara ilişkin tam ve sahih bir hesap vermesi beklentimizi yineliyoruz.”

SUUDİ ARABİSTAN’A SİLAH İHRACATI

Almanya ve Norveç Suudi Arabistan’a yönelik silah ihracatını tamamen durdurdu. Danimarka ve Finlandiya Suudi Arabistan’a yaptığı silah satışını askıya aldı.

AVRUPA’DAN GİRİŞ YASAĞI

Almanya ve Fransa, Kaşıkçı cinayetiyle ilişkisi bulunan 18 kişiye, İngiltere 21 kişiye ülkeye giriş yasağı getirdi.

DİĞER ÜLKE VE KURULUŞLARIN TUTUMU

CİNAYETİ YÖNETEN KAHTANİ VELİAHT PRENS İLE AYNI FOTOĞRAFTA

BM Genel Sekreteri Antonio Guterres:
“Gerçeğin ortaya çıkması, tam olarak ne olduğunun ve kimin sorumlu bulunduğu netleştirilmesi gerek.”

BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği:
“Sorumluların ortaya çıkarılması için Suudi diplomatların dokunulmazlıkları kaldırılmalı.”

Kanada Başbakanı Justin Trudeau:
“Kaşıkçı cinayetiyle ilgili daha iyi yanıtlara ihtiyaç var... Suudi Arabistan’da insan hakları konusundaki kaygılarımız çerçevesinde uzun yıllardan beri özel ve kamusal alanda aktif bir şekilde faaliyet gösteriyoruz. İnsan hakları konusunda net ve kararlı olduk ve olmaya da devam edeceğiz.”

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin:
“Rusya’yı suçlayıp yaptırım uygulayanlar, gazetecinin öldürüldüğünü söyleyip Suudi Arabistan’a yaptırım uygulamıyor.”

“Olaya ilişkin soruşturma tamamlanmadan Riyad ile ilişkilerimizi neden bozalım?”

Çin yönetimi:
“Kaşıkçı vakası Washington’un insan haklarına yönelik tutumunu test ediyor.”

Japon yönetimi:
“Türkiye’nin yürüttüğü soruşturma ile gerçeklerin ivedilikle ortaya çıkarılmasını bekliyoruz.”

Katar Dışişleri Bakanı Şeyh Muhammed Bin Abdurrahman Al Sani:
“Kaşıkçı cinayeti sorumlularının hesap vermeleri gerekir... Bu olanlar Arap ülkelerine zarar verdi. Uluslararası toplumun açık adımlar ve bir cevap beklediğini düşünüyoruz.”

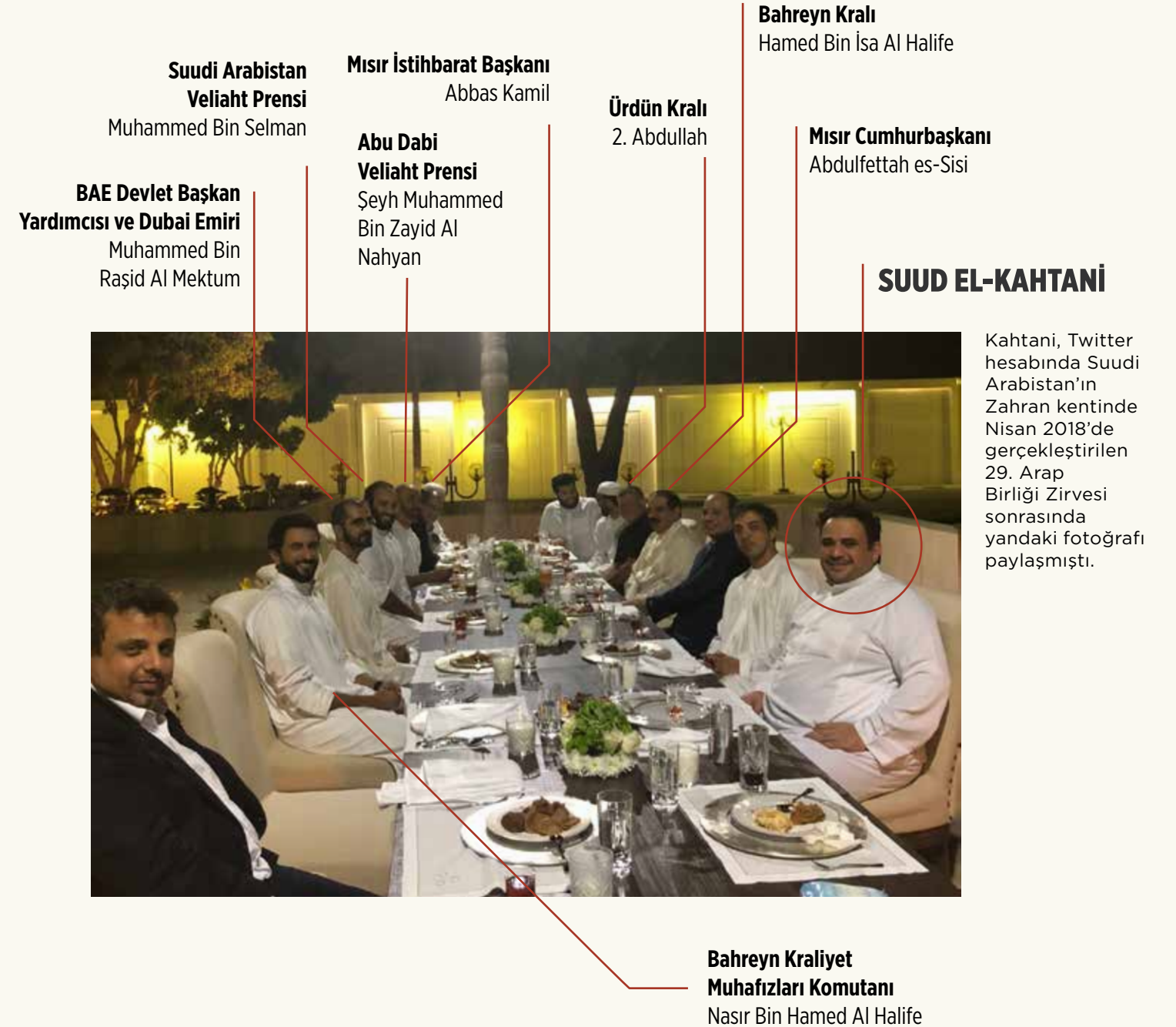
İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani:
“ABD’nin desteği olmadan hiçbir ülkenin böyle bir suç işleyeceğini düşünmüyorum. Görünüşe göre, bir ülkeye hükmeden bir kabile, süper gücün korumasına sahip.”

Pakistan Dışişleri Bakanlığı: “Pakistan, Suudi Arabistan’ın Kaşıkçı’nın öldürülmesinden sorumlu olanlarla ilgili başlattığı yasal süreci takdirle karşılamaktadır.”

İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu:
“İstanbul’daki Başkonsolosluk’ta yaşananlar korkunç ama Suudi Arabistan’ın da istikrarı devam etmeli.”

Suudi Arabistan Başsavcılığı, soruşturmanın kısmi neticelerini paylaştıktan sonra Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Bahreyn, Filistin, Yemen, Cibuti, Ürdün, Umman, Moritanya ve Kuveyt gibi ülkelerin yanı sıra Arap Birliği, “memnuniyetini” bildirdi.

Kanada, cinayetle bağlantılı 17 Suudi vatandaşına yaptırım kararı aldı.

Suudi Arabistan Veliaht Prensi
Muhammed Bin Selman

Mısır İstihbarat Başkanı
Abbas Kamil

Ürdün Kralı
2. Abdullah

Bahreyn Kralı
Hamed Bin İsa Al Halife

Mısır Cumhurbaşkanı
Abdulfettah es-Sisi

SUUD EL-KAHTANİ

Kahtani, Twitter hesabında Suudi Arabistan’ın Zahrani kentinde Nisan 2018’de gerçekleştirilen 29. Arap Birliği Zirvesi sonrasında yandaki fotoğrafı paylaşmıştı.

BAE Devlet Başkan Yardımcısı ve Dubai Emiri
Muhammed Bin Raşid Al Mektum

Abu Dabi Veliaht Prensi
Şeyh Muhammed Bin Zayid Al Nahyan

Bahreyn Kraliyet Muhafızları Komutanı
Nasır Bin Hamed Al Halife

ARAP DÜNYASININ EN ÇOK İHTİYACI OLAN ŞEY İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

17 Ekim 2018, The Washington Post
Cemal Kaşıkçı'nın Son Makalesi

Kısa bir süre önce internette Freedom House tarafından yayımlanan 2018 yılı “Dünya Özgürlük Raporu”na göz gezdiriyordum ve çok mühim bir şeyin farkına vardım. Arap dünyasında “özgür” şeklinde sınıflandırılan sadece bir ülke var. Söz konusu ülke, Tunus. Ürdün, Fas ve Kuveyt, sınıflandırmada “kısmen özgür” şeklinde ikinci sırada yer alıyor. Arap dünyasının geri kalan ülkeleri ise “özgür olmayan” şeklinde sınıflandırılmış.

Bu da demek oluyor ki bu ülkelerde yaşayan Araplar ya bilgilendirilmiyor ya da yanlış bilgilendiriliyor. Bu kişiler, bölgelerini ya da günlük yaşamlarını ilgilendiren meseleleri, toplum içinde tartışabilmek şöyle dursun, çok kısıtlı bir şekilde irdeleyebiliyor. Kamusal hayata devletin oluşturduğu anlatı hâkim. Birçok kişi bu anlatıya inanmasa da nüfusun büyük bir kısmı bu yanlış anlatının kurbanı oluyor. Ne yazık ki bu durumun değişme olasılığı da düşük.

Arap dünyası, 2011 baharında umutla doluydu. Gazeteciler, akademisyenler ve genel olarak halk, kendi ülkelerinde aydın ve özgür bir Arap toplumunun beklentisiyle dolup taşıyordu; hükümetlerinin hegemonyasından, süreklilik arz eden müdahalelerinden ve bilginin sansürlenmesinden kurtulma beklentisi içerisindeydiler. Bu beklentiler çok kısa bir sürede paramparça oldu, bu toplumlar ya eski statükolarına geri döndü ya da öncesinden daha ağır koşullarla karşı karşıya geldi.

Sevgili arkadaşım, önde gelen Suudi Yazar Salih el-Şihi, Suudi basınında bugüne kadar çıkan en meşhur makalelerden birini yazdı ancak maalesef Suudi müesses nizamına karşı yorumları nedeniyle şu anda haksız yere 5 yıl hapis cezasına çarptırılmış durumda. Mısır hükümetinin el-Masri el Yevm gazetesine el koymasına diğer gazetelerde çalışan meslektaşlar herhangi bir tepki vermedi. Bu eylemler artık uluslararası kamuoyundan da herhangi bir tepki almıyor. Aksine bu tip eylemler ancak sessizlikle devam eden kınamaları tetikleyebiliyor.

Böylece Arap hükümetlerine, gittikçe artan bir oranla medyayı susturmaya devam etme yetkisi veriliyor. Bir zamanlar gazeteciler, kontrol edilebilen yazılı basının aksine, internetin bilginin akışını özgürleştirceğine inanıyordu. Ancak varoluşları tam da bu bilgi kontrolüne dayanan söz konusu hükümetler, saldırgan bir şekilde interneti de engelledi. Bununla birlikte yerli

muhabirleri tutukladılar ve reklamcılar da belirli yayınların hasılatlarına zarar vermeye zorladılar.

Öte yandan Arap Baharı ruhunu taşımaya devam eden birkaç vaha var. Katar hükümeti, “eski Arap düzenini” desteklemek adına bilgi akışını kontrol eden komşularının aksine, uluslararası haberlere yer ayrılmasını desteklemeye devam ediyor. Basının “kısmen özgür” sayıldığı Tunus ve Kuveyt’te bile medya, Arap dünyasının genelini ilgilendiren sorunlara değil, iç meselelere odaklanmış hâlde. Suudi Arabistan, Mısır ve Yemen’den gazetecilere bir platform sağlamak konusunda tereddüt ediyorlar. Arap dünyasının yıldızı Lübnan bile konu basın özgürlüğü olunca kutuplaşmanın ve İran yanlısı Hizbullah’ın kurbanı oluyor.

Arap dünyası, dış mihrakların empoze etmesiyle değil, iktidar hevesindeki iç güçlerin oluşturduğu kendine has bir Demirperde ile karşı karşıya. Soğuk Savaş sırasında zamanla kritik bir kurum hâline gelen Özgür Avrupa Radyosu, özgürlük umudunu aşılarmakta önemli bir rol oynadı. Arapların buna benzer bir şeye ihtiyacı var. 1967’de New York Times ve The Post, dünyadan farklı seslerin yankılandığı bir platform olmaya başlayan International Herald Tribune adlı gazetenin ortaklığını aldı.

Benim yazılarımın yer aldığı Washington Post, makalelerimin birçoğunu Arapçaya çevirip yayımladı. Bundan dolayı onlara minnettarım. (Bu makaleleri) Araplar kendi dillerinde okuyabilsinler ki ABD ve Batı’daki demokrasinin zorluklarını ve farklı yönlerini anlayıp tartışabilsinler. Eğer bir Mısırlı, Washington’daki bir inşaat projesinin gerçek fiyatını gözler önüne seren bir makale okursa benzer projelerin kendi toplumundaki çıkarımlarını daha iyi anlayabilir.

Arap dünyasının, eski uluslararası basının modern bir versiyonuna ihtiyacı var; böylece vatandaşlar dünyada neler olup bittiğinden haberdar olabilir. Daha da önemlisi, Araplara seslerini duyurmaları için bir platform sağlamamız gerekiyor. Yoksulluk, yanlış yönetilme ve yetersiz eğitimden muzdaribiz. Propaganda yoluyla nefret yayan milliyetçi hükümetlerin etkisinden arındırılmış bağımsız bir uluslararası forumun oluşturulmasıyla Arap dünyasındaki sıradan insanlar, toplumlarının karşı karşıya kaldığı yapısal sorunlara değinebilir.

GENEL MÜDÜRLÜK

Eti Mahallesi GMK Bulvarı No: 132
06430 Maltepe / Çankaya - ANKARA

T: +90 312 999 20 00 (pbx)
F: +90 312 231 21 74

E-posta: kurumsaliletisim@aa.com.tr

İSTANBUL OFİSİ

Merkez Efendi Mah. Mevlana Cad.
No: 140/A Toya Plaza K: 2
Cevizlibağ / Zeytinburnu - İSTANBUL

T: +90 212 513 10 90
F: +90 212 511 60 39

E-posta: istanbul@aa.com.tr

ANADOLU AJANSI
YAYINLARI